

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

LVIII Rugsėjis – September 19, 1973 Nr. 71

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

ŪKINĖ BŪKLĖ

Nuo Čilės iki JAV infliacijų

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Praeitais savaitės prezidento Allende kritimas Čilėje pakartotinai įrodė, kad marksizmas neįmanomas be prievartos. Iš viso nėra tokios magiškos ūkinės formulės, kuri visus patenkintų. Jei kraštas neturtingas: kaip tu nedalinsi jo turtą, visiems jo vistic neužtek. Rezultate nepasitenkinimas tik didės, o nemažės. Ta prasmė ir mūsų žemės reforma buvo tik trumpalaikis, daugiau psichologinio kaip ūkinio pobūdžio laimėjimas. Anksčiau ar vėliau turėjo paaiškėti nemalonas faktas, kad mūsų žemės ūkyje dirbo per daug žmonių.

Krašto gerovė priklausė nuo jo supramoninio ir gamybos padidėjimo, o ne nuosavybės teisės išdalavimo. Čilėje Allende bandė žengti į socializmą palaipsniui, neįvesdamas diktatūros. Tas sukėlė dešiniųjų ir kairiųjų nepasitenkinimą. Vieniems buvo per greitai, kitiems per lėtai. Kad patenkintų darbininkų aukštesnio atlyginimo reikalavimus, nesusijusius su gamybos padidėjimu, Allende griebėsi visų valdžių mėgiamos nuodėmės -- infliacijos. Čilės infliacijos greitis -- 300% į metus sumušė pasaulinį rekordą ir pagreitino Allendes kritimą.

Infliacija, kaip sakėme, nėra svetima nei vienam kapitalistiniam kraštui dėl to, kad ji palengvina masių gyvenimą. 2,5-3% yra laikoma idealu. Kurį laiką atrodė, kad JAV galės prie to idealo priartėti. Nixono administracijos kovos su infliacija fazės, atrodė galėjo susilaukti pasisekimo. Tą iliuziją tačiau sugriovė staigus maisto kainų pakilimas -- per paskutinius 9 mėnesius net 33%. Tą kainų pakilimą iššaukė maisto pareikalavimo padidėjimas visame pasaulyje. Dolerio vertei kritus, kitiems kraštams pasidarė įmanoma pirkti maisto produktus JAV. Ilgainiui tas reikšmingas JAV bėms gali būti tikra palaima, nes nė vienas kraštas nesugeba taip greitai ir pigiai padidinti savo maisto gamybą kaip JAV. Maisto produktų eksportas ateityje išlygins prekybos balansą, kuris susidarė amerikiečiams perkant pigesnius užsienio pramonės gaminius.

Bet tai ateities vaizdas -- už poros metų. Kol kas aukštesnės maisto kainos vers reikalauti aukštesnių atlyginimų, kas savo keliu ves prie aukštesnių kainų ir infliacijos greitis pasieks jau tikrai pavojingo 10% dydžio.

Geriausias kovos su infliacija būdas yra valstybės biudžeto subalansavimas ir kreditų pabranginimas. Biudžeto subalansavimas įmanomas ar-

ba mažinant valstybės išlaidas arba didinant mokesčius. Abi priemonės politiškai yra labai nepopuliarios. Prezidentui vetavus demokratų daugumos kongrese priimtus įstatymus, tuojau pasirodė įrodinėjimų žodžiu ir vaizdais (televizijoje) kiek dėl to nukentės mažiau pasiturį gyventojų sluoksnius. Jei reikia sumažinti išlaidas, aiškina administracijos kritikai, tai tik krašto gynybai skiriamas. Iš administracijos pusės atsikertama, kad tai būtų visų pirma nesaugu, o antra atsisakius nuo karinės prievolės, kareiviams reikia pasiūlyti tokį pat uždarbį, kokį jie gautų civiliniame gyvenime. Už tat daug mažesnio kareivių skaičiaus išlaikymas dabar kaštuoja daugiau negu didesnio skaičiaus išlaikymas anksčiau. Paskutiniu laiku pasirodė žinių, kad Nixonas galvoja ir apie eventualų mokesčių padidinimą, nos tos priemonės jis žadėjo nesigriežti prieš rinkimus.

Kitu infliacijos stabdžiu -- kredito pabrangi-

nimu, administracija per paskutinius kelius mėnesius naudoja jau daugiau. Visi žinome, kad už visų rūšių paskolas reikia mokėti daugiau. Per stiprus abiejų stabdžių užminimas gali iššaukti ūkinį atoslūgį ar depresiją. Bet ji būtinai reikalinga infliacijos sumažinimui. Dabar jau skaičiuojama, kad ateinančiais metais bus pardauta apie 10% mažiau automobilių ir bus pradėta statyti bent 8% mažiau namų. Jei tai bus lydimas gyventojų susilaikymo nuo pirkimo ir taupymo artėjančiai 'juodai dienai', nes bedarbių skaičius padidės, infliacijos greitis sumažės, bet gyventojų nepasitenkinimas padidės. Su tuo skaičiuojama, administracija vėl turės didinti valstybės išlaidas ir mokesčių lengvatoms skatinti ūkį, kas vėl ves prie infliacijos padidėjimo. Žodžiu, daina be galo.

Valdančiųjų menas ir pasisekimas glūdi tame, kaip tą normalų reiškinį -- ūkio pulsavimą -- išlaikyti visiems priimtinaose rėmuose. Kad visi būtų nepatenkinti, bet tiek, kad verstų valdžią.

SACHAROVAS IR LIETUVOS INTELEKTUALAI

M. SARGENIS

Vos spėjo Kremliaus sargai nubausti istoriką Jakirą ir ekonomistą Krasiną neva už "sovietų santvarkos šmeižimą ir siekimą su užsienių pagalba tą santvarką pakeisti, tuoj tie sargai ėmė ieškoti naujų aukų. Kadangi tos dvi aukos -- Sacharovas ir Solženicinas -- yra daug stipresnės, negu nubaustieji, tai Kremliaus budeliai užsiundė sovietų visuomenę, kad toji iš apacių reikalautų jų "nukryžavimo". Mums šios bylos yra įdomios ne tik politiškai, bet ir psichologiškai.

Pirmiausia, kaip laisvas žurnalistas, drįstu išreikšti didžiausią nusistebėjimą dėl baudmių nelygybės. Jei Jakiras ir Krasinas tikrai norėjo pakeisti sovietinę santvarką, tai jie nusikalto labiau negu S. Kudirka, kuris jokių revoliucijų nekėlė, o tik siekė laisvės, bandydamas iš sovietinės vergijos pabėgti. Kodėl Kudirka buvo nubaustas 10 m. kalėjimo, o Jakiras ir Krasinas po 3 m. kalėjimo ir po 3 m. sunkių darbų stovyklos? Ar todėl, kad Kudirka yra lietuvis? Iš esmės, visų trijų nusikaltimai demokratinėje valstybėje būtų nepasiekę ir teismo, tačiau diktatorinis Kremlius ieško "priešų" visur, kur tik

gali ir juos baudžia taip, kaip jis nori. Jakiras ir Krasinas apgailestavo savo "nusikaltimus", o Kudirka grynė ne tik savo, bet ir Lietuvos laisvę iki aukščiausio laipsnio. Bet, ar dėl to žmogus baustinas, kad jis gina laisvę? Ar jis baudžiamas trigubai smarkiau, kad jis nėra rusas ar kitos tautos asmuo, kurį pasaulis labiau remia?

Sacharovas, žinoma, ne Jakiras ir ne Krasinas. Jis yra pasaulinio masto figūra, išgarsėjęs tarptautinėje plotmėje mokslininkas, Kremliui padėjęs įsistiprinti su H bomba. Jis yra apdovanojamas visokiais Kremliaus diktatorių ordinais. Jis galėtų laurus skinti ir puikiai gyventi, kaip inkstas taukuose, Sovietų Rusijoje. Bet visa nelaimė, kad jis įsteigė "Žmonių teisių gynimo komitetą" ir šiam komitetui vadovauja. Per trumpą laiką jis sudarė opozicinę atmosferą S. Rusijoje. Jis viešai gina Kremliaus smerktuosius, nubaustuosius, kalėjimuose, beprotnamiuose laikomus Rusijos ir kitų pavergtų tautų intelektualus. Tai Kremliui ne tik nemalonu, bet ir pavojinga. Jis bijo, kad opozicija S. Rusiją gali sugriauti iš vidaus. Todėl suprantama, kodėl Kremlius šaukia si "visuomenės" pagal-

Argentinoje liepos 13 d. buvo išrinkta nauja ALOS Tarbybos valdyba. Sėdi iš kairės: antroji sekr. Ona Kairelienė, vicepirm. Raulas Stalioraitis, pirmininkas Arturas Mičiūdas, sekretorius Leonardas Sruoga ir išdininkas Juozas Šiušis. Plačiau apie Argentinos lietuvių veiklą žiūr. 2 psl. Kirsutko nuotr.

NEUTRALIŲJŲ SUVAŽIAVIMAS ALŽIRE

BRONIUS AUŠROTAS

Š.m. rugsėjo pradžioje Alžire įvyko 76-ųjų neutralių valstybių galvų suvažiavimas, kurį Libijos diktatorius Muammar Kaddafi, pasityčiodamas pavadinimą "didžioji jamboree", ar visopasaulio skautų judėjimo sąskrydis.

"M. Kaddafi, tik prieš keliolika dienų užmovęs ant kaklo kilpą didžiojo pasaulio bendrovės Libijoje, atvyko į šį suvažiavimą kupinas vilčių, kad susirinkę karaliai, karaliukai, šeikai ir ministrai pirmininkai suras bendrą kalbą, kaip paspausti turtinguosius mokėti brangiau už "juodąjį auksą", bet jis labai nusivylė", rašė Newsweek savo š.m. rugsėjo 17 laidoje.

Suprantama, kad 76-rių valstybių tarpe buvo ir tokių, kurios buvo griežtai priešingos Kaddafi užsimojimams. Ir kai Libijos valdovas užėmė kalbėtojo tribūną, jis pasakė, kad "šio suvažiavimo tikslai yra labai toli atsilikę nuo gyvenimo tikrovės. Man atrodo, kad aš dalyvačiau ne "trečiojo pasaulio jėgų" suvažiavime, bet tarptautinėje mugėje. Ir aš netikiu, kad šis valstybių kratinys, galėtų bet kada ką nors praktiško atsiiekti".

Newsweek žurnalo redaktoriai sako, kad Kaddafi yra "pataikęs į tautinio aki". Jau 1961 m., pačio "šaltojo karo" įkarštyje, I-jame 25-rių neutralių suvažiavime Belgrade, kur pirmuoju smuiku grojo Jugoslavijos diktatorius Tito, nebuvo pasiekta nieko pozityvaus neutralių pozicijoms išryškinti. Ir per visą dešimtmetį vykę ne-

bos, kad Sacharovą nutildytų.

Nors Sacharovas ir Solženicinas yra tik moraliniai bolševikų persekiojami, tačiau visas laisvasis pasaulis sujudo juos ginti. Jų naudai prabilo ne tik antikomunistai, bet ir buvę komunistai, socialdemokratai. Būdingiausias pareiškimas yra ekskomunisto,

utrųjų suvažiavimai nieku neišsiskyrė, tik skirtingais propagandiniais obalsiais ir šūkiais. Gi per visą šį laiką.

Alžiro galva Boumedienne atidaro konferenciją.

kotarpį tie neutralieji siekė ir siekia atsikratyti "didžiųjų diktato ir vyrvavimo"; tačiau šie neutralieji niekada neiškelė nei vieno ryškios idėjos, ko jie tikrai nori.

To pasekoje neutralių jų mišrainėje įvyko daug skilimų ir nenuoseklumų; taip pav. į šį neutralių katilą buvo įmesta ir tokia Malta, kuri yra išnuomavusi kariškas bazes NATO valstybėms. Ir kaip didžiausia nesąmonė į šį junginį buvo taip pat įjungta ir Vietnamas "valstybė" be sositinės ir teritorijos. Ir kadangi šioje grupėje tokios "neutralios" valstybės, kaip Sov. S-ga ir Raud. Kinija varžosi už pirmavimą, tad Kaddafi patarė, kad "ši konferencija turėtų atsisakyti nuo neutralumo iškabos, nes joje didieji vis tiek vyrauja".

Konferencijos tikslus niekas taip gerai neišryškino kaip Kubos diktatorius Fidelis Castro. Užlipęs į tribūną, jis išpokino neutraliesiems tokią Sovietų Sąjungos pagniriką, kad jos niekas nebūtų geriau parašęs ir

pačiame Kremliuje. Daždamas kumštėmis stailę ir lyg laukinis žvėris skėtriodamas rankomis ir trepsėdamas kojomis, Castro rėkė, kad "tik Sovietų Sąjunga tėra geriausias neutralių draugas; ir jeigu kuris nors iš delegatų kitaip tvirtintų, tai toks asmuo yra ne kas kitas, kaip JAV imperializmo įrankis".

Šitokio akiplėšiškumo jokių būdu negalėjo suvirstinti iš Kombodijos išvartas princas Norodom Sihanouk, kurio egzilinė vyriausybė išsilaikė iš raudonųjų kiniečių grašų Pekine. "Kodėl Maskva palaiko diplomatiškus santykius su Lon Nol išdavikų klika?", šaukė salės viduryje sėdintis Sihanouk, kai tuo pat metu posėdžio pirmininkas bandė princą sutramdyti. Žinoma, Kaddafi, kuris negalėjo pakeisti tokio veidmaniškumo, protesto ženklan prieš Castro išleidimą į šią neutralių konferenciją, sušaukė vietinės spaudos atstovus ir tarp kita ko jiems pareiškė, "kaip nėra jokio skirtumo tarp Uzbekistano ir SSSR taip lygiai nėra jokio skirtumo tarp Kubos ir SSSR".

Suvažiavimas po ilgų gražbylostės pasirodymų užsibaigė pukiame Club de Pinos Viduržemio pajūrio kurorte. Ir Kaddafi savo baigminiam žodyje išporino, kad "dabar kiekvieno krašto vadovas grįžęs į namus gali elgtis kaip tinkamas, nebudamas jokių nutarimų". Vienok, nors delegatai ir nieko pozityvaus nenutarė ir nepasiekė, tačiau neužmirština, kad 76 sudaro JT balsų didžiumą. Tuomi šio "trečiojo pasaulio" jėga yra ir sviri ir svarbi, jeigu kada nors jie sutars veikti vieningai.

"Neutralių" konferencijos Alžire dalyviai.

(Nukelta. i 2 psl.)

Australijos padangėje

ANTANAS LAUKAITIS

Antrasis lietuvis profesorius

Prieš keletą metų Syd nėjus ir Australijos lietuviai su džiaugsmu sutiko žinią, kai Sydnėjaus N. S.W. universitetas įsavo profesūrą pakvietė vyr. šio universiteto lektorių dr. inž. Alg. Kabailą. Nors visuose Australijos universitetuose mes ir turime gana nemažai įvairaus laipsnio lektorių, tačiau dr. Alg. Kabaila buvo pirmasis Australijos lietuvis, tapęs šio krašto universiteto profesoriumi.

Šių metų mokslo pradžioje, tolimajame Perth'o mieste, kuris yra Vakarų Australijos sostinė ir kuriame gyvena ir labai gražiai tvarkosi keli šimtai lietuvių, šio miesto valstybinis universitetas profesoriumi pakėlė buvusį taip pat šio universiteto vyr. lektorių dr. inž. Zigmą Budrikį.

Būdamas 41-rių metų, naujasis profesorius gimė Lietuvoje, Skuodo apylinkėje. Gimnaziją pradėjęs lankyti Vokietijoje vėliau ją baigė Australijoje ir gavęs valstybinę stipendiją įstojo į Sydnėjaus universitetą, kurį baigė Bachelor of Science laipsniu 1955 metais ir 1957 metais, gaudamas First Class Honours gavo Bachelor of Engineering laipsnį ir buvo apdovanotas geriausio baigimo dvejomis premijomis.

Kurį laiką pagyvenęs Sydnėje, prof. Z. Budrikis persikėlė gyventi į Perth'ą, kur 1970 metais apgynė disertaciją universitete, tema "A Model of Visual Smoothing with Application to Television" už tai gaudamas daktarą.

Dėstydamas Perth'o universitete, be savo tiesioginių pareigų nujasis profesorius ypatingai pasireiškia kaip mokslininkas. Jis prižiūri ir vado vauja paruošiamiesiems Honours, Masters ir Ph. D. studentų ir graduantų darbams, tuo pačiu įvairiose vietinėse ir tarptautinėse konferencijose skaitdamas mokslines paskaitas. 1968 metais jis buvopakviestas ir dėstė šešis mėnesius Kalifornijos universitete, San Francisco mieste, kai savo antroje kelionėje 1971 metais, moksliniais tikslais lankėsi Londone, Europoje ir Bell telefonų laboratorijose New Jersey. Čia jis buvo pakviestas, su labai gerais pasiūlymais lektoriauti ir vadovauti tyrinėjimų darbams, tačiau to visko jis nebuvo suviliojęs ir, atlikęs savo mokslinius darbus, grįžo atgal į Vakarų Australiją.

Lietuvių gyvenime prof. Z. Budrikis yra irgi labai aktyvus. Nuo pat savo studentavimo dienų Sydnėje, jis kartu su kitais šio miesto lietuviams studentais, buvo vieni iš pirmųjų Studentų S-gos steigėjų ir vėliau šios sąjungos, kuri ir šiandien jungia mūsų daugumą akademinių jaunimo, aktyvus narys. Sydnėje jis reiškėsi ir tuo metu buvusiam la-

bai stipriame Šviesos Sambūryje ir labai veikliame mūsų rašančiųjų kultūrininkų "Plunksnos" klube, kuris ne už ilgo švęs savo 20-ties metų darbo veiklos sukaktį. Visuomeniniame gyvenime jis taip pat nėra svetimas. Sydnėje yra buvęs ALB Krašto V-bos vicepirmininku. Melbourno Lietuvių Klubui ir Perth'o Apilinkės V-bos pirmininkais, kai visą laiką aktyviai dalyvauja Lietuvių Inžinierių S-jė.

Amerikos lietuviai krepšininkai, savo gastrolių metu Australijoje, būdami Perth'o mieste pajuto labai nuoširdų ir draugišką jų priėmimą, kai prieš pat rungtynes visa komanda buvo supažindinta su šios valstijos gubernatoriumi ir kitais aukštaisiais vyriausybės nariais, kas lietuvių sportininko ir Lietuvos vardą plačiai iškėlė australų spaudos ir pačių australų tarpe. Ypatingai gražų priėmimą čia padarė ir Amerikos generalinis konsulas. Tas viskas buvo padaryta dėka prof. Z. Budrikio, kuris vadovavo visam Amerikos lietuvių krepšininkų priėmimui.

Nors Sydnėjaus lietuvių bendruomenė ir neteko šio iškilusio mokslo mokslininko, tačiau tiek V. Australijos, tiek ir visos Australijos lietuviai didžiuojasi šiuo garbinamu mūsų mokslininku profesoriumi, kuris taip gražiai kildamas savo moksline karjeroje, nepamiršta esąs lietuvių ir savo gyvenimo nemažą dalį skiria ir mūsų lietuviškiems reikalams. Sveikinant naująjį profesorį, linkėtina jam daug sėkmės moksliniame ir jo asmeniniams šeimos gyvenime. ***

Sydnėjaus lietuviai filisteriai turėjo savo sueigą, kurios metu mažojoje Lietuvių Klubui salėje, šiuo metu Sydnėje gimnazijoje mokytojų janti iš Los Angeles atvykusi lietuvaite Giedra Gustaitė davė pranešimą, palygindama Australijos ir Amerikos gyvenimą, mokslą ir lietuvių veiklą. Pokalbis, kuriame dalyvavo virš 30 sydnėjiškių lietuvių filisterių, buvo labai įdomus ir diskusiniai gyvas. Prelegentei į klausimus atsakyti padėjo tuo metu Sydnėje buvusi Baltimorės asistentė prof. dr. N. Brazauskaitė-Carozza.

Sydnėjaus filisteriai yra viena iš aktyviausių mūsų akademinių sąjungų. Šiam būreliui gali priklausti visi lietuviai akademikai, nesudarant skirtumo kurią aukštąją mokyklą ar universitetą būtu jis baigęs, jeigu tik šiuo metu šio akademiko išgytas mokslo laipsnis yra pripažįstamas ir jis dirba šioje savo specialybėje. Į šį, puikiai veikiantį Filisterių Būrėlį, gal su pavydo ar gailesčio akimis žiūri dalis buvusių mūsų akademikų, baigusių Lietuvoje ar Euro-

ALOS Tarybos naujos valdybos rinkimuose dalyvavę atstovai. Sėdi iš kairės: J. Šiušis, R. Stalioraitis, A. Mičiūdas, prel. Ragažinskas, O. Kairėlienė, L. Sruoga. Stovi: J. Švenčionis, K. Misitnas, kun. J. Petrakis, kun. A. Steigvylys, J. Gilvydis, Blumbergas, T. Aliukas, Z. Juknevičius, P. Gudelevičius. Kirtuko nuotrauka

ARGENTINOS LIETUVIŲ ŽINIOS

ALOS Tarybos rinkimai Argentinoje įvyksta kas metai. Liepos 13 d. lietuvių parapijoje įvyko ALOS Tarybos posėdis, kurį atidarė pirm. A. Mičiūdas ir jam vadovavo. Trumpu žodžiu ALOS Tarybos pirm. A. Mičiūdas apibūdino praeitį metų nuveiktus darbus.

Rinkimai vyko slapto balsavimu. Su mažu pakeitimu liko beveik ta pati valdyba. Julius Mičiūdas (brolis Arturo) gimęs Argentinoje išbuvo ALOS Taryboje išrinktu art 9-nių metų, pasižymėjo sąžiningumu, gerai atlikdamas savo pareigas. Šiais metais įpakeitė Juozas Šiušis. Tuo būdu naują valdybą sudaro: pirm. A. Mičiūdas, vicepirm. Raul Stalioraitis, sekret. Leonardas Sruoga, antroji sekret. Ona Kairėlienė ir išdin. Juozas Šiušis. Atstovai linkėjo naujai valdybai sėkmės, vieningai dirbti Argentinos lietuvių kolonijoje ir kovai dėl Lietuvos laisvės.

Juozas Šiušis, gerai pažindamas Darių, nes 1926 m. dirbo kaip kariškis 4-tos oro eskadrilės raštinėje Aviacione, tuo laiku buvo minėtos Eskadrilės karininkas, kapitonas Steponas Darius. Jis pasiūlė ALOS Tarybai surengti 40-ties metų traagiškos mirties minėjimą. Pasiūlymas buvo priimtas ir sudaryta tam komisija: Juozas Šiušis, Zef. Juknevičius, A. Mičiūdas, Raul Stalioraitis, Julius Mičiūdas ir kun. A. Steigvylys. ***

Liepos 22 d. lietuvių parapijos salėje įvyko gražus Dariaus-Girėno minėjimas su gražia tinka-

ma programa. Kurdaugiausiai pasidarbavo minėta komisija.

Minėjimą atidarė nuoširdus kolonijos veikėjas Z. Juknevičius, apibūdinęs to minėjimo svarbą pakvietė programai vadovauti studentą Kęstutį Mikalonį. Programos vedėjas tuoj iškviėtė Juozą Šiušį skaityti paskaitą apie Darių-Girėną. Paskaita buvo labai įdomi ir susilaukė padėkos iš gausių dalyvių. Po to Bagdonaitė padėklavo eiles "Ko oši žalioji giružė" su pasisekimu ir gera deklamacija.

Dr. Vytautas Dambra, užimęs aukštąsias pareigas JAV Ambasadoje Buenos Aires, tai dieną pademonstravo magnetofono juostelę, įkaltą tuo laiku, kuomet Darius-Girėnas buvo laukiamas Kauno aerodrome Laisvoje Lietuvoje. Daug džiaugsmo ir įdomumo buvo skaitlingai publikai. Dr. Vytautas Dambra ją padovanavo ALOS Tarybai. Didelis jo nuoširdumas yra Argentinos lietuvių kolonijai.

Po visų kalbų Jurgis Gilvydis parodė filmą kaip buvo laidojami mūsų tautos didvyriai Darius-Girėnas laisvoje Lietuvoje. Pridėdamas dar gražių vaizdėlių iš laisvosios Lietuvos laikų. Su teikdamas publikai daug gero jausmo.

Baigus akademiją apie Darių-Girėną, "Ateitis" pasako keletą gražių šokių. Paskiau pasirodė iš Brazilijos atvykęs "Nemunus". Vieni ir kiti stebino gausią publiką savo gražiais šokiais.

Kun. Kisieliūsis iš Mekikos atvykęs svečiuotis

Juozas Šiušis Buenos Aires suruošame Dariaus ir Girėno minėjime skaito paskaitą. Kirtuko nuotrauka

Sacharovas...

(Atkelta iš 1 psl.)

garsaus italų rašytojo Ig. Silone. Jis smerkia ne tik bolševikinę doktriną ir sistemą. Atvirai ir drąsiai prabilo ir žinomas vokiečių rašytojas G. Grass, socialdemokratas. Tačiau diplomatinė skraiste ir atsargumu prisidengė vokiečių socialdemokratų partija ir jų pirm. W. Brandt. Kai austrų mažos valstybės kancleris Kreisky, taip pat socialdemokratas, drąsiai ir kietais žodžiais prabilo, W. Brandt pareiškė, jog jo nuomonė dėl kultūros ir mokslo laisvės yra Kremlui žinoma... Mes iš savo pusės griežtai protestuojame prieš Kremliaus diktatūrą ne tik kultūros ir mokslo srityse, bet ir politikos. Kartu su Sacharovu mes giname ne tik žmonių, bet ir pavergtų tautų teises: kiekviena Kremliaus pavergta tauta, kuri yra subrendusi demokratiškai nepriklausomai valdytis, turi teisę būti nepriklausoma valstybe.

Laisvasis pasaulis labai sujudė dėl Sacharovo. Bet kur tas pasaulis buvo anksčiau? Kodėl jis nematė ir nemato tokių faktų, kai Kremlius sistemingai naikina Lietuvos intelektualus. Šit keletas faktų. Prof. A. Voldemaras caro laikais 1911-17 m. buvo Petrapilio ir Permės u-tų docentas, vėliau nepriklausomos Lietuvos u-to profesorius, 1940 m. vasarą bolševikų suimtas ir išvežtas į Rusiją, kur 1942 m. gruodžio 16 d. nukankintas kalinėjime arti Maskvos. Prof. Izidorius Tamošaitis taip pat 1940 m. rusų bolševikų suimtas, ištremtas, 1943 m. žuvo Rusijos gilumoje. Tokiopat likimo susilaukė prof. Pr. Dovydatis. Prieš keletą metų okupuotoje Lietuvoje keistomis aplinkybėmis buvo enkavedistų sunaikintas žymus lituanistas mokslininkas J. Kazlauskas. 1946 m. buvo už "antisovietinę veiklą" suimtas ir Rusijon išvežtas poetas K. Boruta. Jis 1946 m. buvo reabilituotas, tačiau iki mirties buvo savotiškoje bolševikų nelaisvėje. Jis dėl nenormalių sąlygų anksčiau ir mirė. Čia galėčiau gausybę Lietuvos intelektualų ir rašytojų pavardžių išvardinti, kurie žuvo ar buvo bolševikų kankinami. Jų dalis su palaužta sveikata grįžo iš Sibiro. Tačiau jie ir šiandien yra NKVD stebimi, prievartaujami: jie negali, ko nori, rašyti ir laisvai reikštis.

Sacharovą mes giname ir piktinamės Kremliaus elegsiu su juo. Bet ar Sacharovas gryn Lietuvos intelektualus? Boruta dainavo: "Gyvena tas, kas kovoja". Kovoja dėl visų žmonių laisvės, o ne tik dėl savo. Kovoja dėl visų žmonių ir tautų teisių, o ne tik dėl savo. Tikėjime, kad Sacharovas kada nors prabilo ir dėl Lietuvos žmonių teisių ir mūsų tautos nepriklausomybės. Lauksimel! Liūdna būtų, jei jam Kremliaus sargai burną užčiauptų.

WELDERS HELIARC

EXPERIENCED REQUIRED
On aluminum and stainless materials.
Hourly rate, benefits, union shop.
Equal opportunity employer. Apply.

HUNTER MFG. CO.
30525 AURORA RD., SOLON, OHIO
DAILY 8 TO 5 P.M.
Appts. can be made by calling:
216-248-6111 (68-71)

MACHINISTS

RADIAL DRILL PRESS
TURRET LATHE RAM TYPE
TURRET LATHE SADDLE TYPE
Must be able to set up work from
Blue Prints and Close Tolerance.
Good hourly rate plus incentives and
all company paid benefits. Call 216-
267-6868.
CLARK RELIANCE CORP.
15901 INDUSTRIAL PARKWAY
CLEVELAND, OHIO
An Equal Opportunity Employer (68-70)

SPLINE, SURFACE AND O.D. GRINDERS

BROACHMEN ONLY
STEADY WORK
PLENTY OF OVERTIME
PENSIONS &
FRINGE BENEFITS
ACAR BROACH CO.
25300 GROESBECK HWY.
WARREN, MICHIGAN
313-777-0410 (68-70)

YOUNG MAN — for general
warehouse work. Legible hand-
writing important. Steady position
for dependable person. Apply
in person. AMICO Inc. 2633-
I-Street, Phila., Pa. Apply —
Tues.-Wed.-Thurs. only. (68-70)

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

MAILING ADDRESS

P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILNIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

ASSOCIATE EDITOR ALEKSAS LAIKŪNAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŪRA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

REDAGUOJA: VYTAUTAS GEDGAUDAS IR ALEKSAS LAIKŪNAS

Maskvos antausis "tarybinei" lokalinei lietuvių spaudai

Sovietų Rusijoje yra tam tikros klasinės gradacijos. Naujos klasės "beklasinėje" sovietinėje valstybėje yra tautinės mažumos. Tos mažumos traktuojamos niekinimo būdu. Maskva reikalauja besąlyginio klusnumo. Kiekviena mžumų pastanga šiek tiek domėtis savo reikalais Maskvos laikoma pasitraukimu iš "komunizmo statybos", baustinu nesidomėjimu kompartijos politika.

Tarp tokių Maskvos niekinamų tautinių mažumų yra lietuviai, gyvenantys taip vadinamoje LTSR "respublikoje". Ši padėtis itin paryškėjo šiomis dienomis. Maskva priešvaizdauja netgi spaudą, kuri leidžiama LTSR "respublikoje". Maskva nurodo tai spaudai apie ką rašyti, kaip reklamuoti "komunizmo statybą", laiko tikrais neišmanėliais ir kvailiais lietuvių redaktorius ir duoda jiems "velnių" už ideologinę ignoranciją, suburžuazėjimą ir "apladumą".

Mūsų išeiviskoje spaudoje iki šiol nepastebėta, kad Maskvos kompartija išleido grėsmingą nutarimą, pateikė tikrą papeikimo raštą "tarybinės" LTSR spaudos darbuotojams. Tai centrinio kompartijos biuro enciklika "Dėl socialistinio lenktyniavimo klausimų nušvietimo Lietuvos TSR spaudoje". Maskva drėbė smarkų antausį lietuviškai "lokalinei" spaudai. Arba jūs, tautinės mažumos, akiai sekite maskvinę "Pravdą", arba būsite tardomi dėl sabotavimo "komunizmo statyba"! Juk tai labai reikšmingas dalykas: Maskva rašo papeikiantį nutarimą apie Vilniaus, Kauno, Klaipėdos spaudinių darbą. Maskva netgi įtraukia į savo anatemos būčių smulkus laikraščius, kurie leidžiami LTSR fabrikuose, gamyklose. Maskva piktai kalba apie LTSR radijo mazgus ir propagandinius leidinius.

Ši piktoji Maskvos enciklika Vilniuje padarė sprogusios bombos išpuolį. Tuč tuojau buvo sušauktas Lietuvos kompartijos centro komiteto plenumas, kuris apsvarstė Maskvos praeiksmus ir kompartijos propagandos bei agitacijos sekto-

riai kibo į darbą. Nutarta patempti redakcijas, žurnalistus, "sustiprinti veiksmingumą", sukurti "ilgalaikę veiklos programą".

Veiklos programa kvepia eiline tarybine rutina. Centras "duoda velnių", periferija žada pasitempti, perduoda Maskvos "velnius" savo mažiesiems veikėjams, suranda kas yra "iešmininkai kaltininkai". Veiklos ratas sukasi kaip voverė narvelyje. Laisvojo pasaulio stebėtojai turi dar vieną liūdną faktą: Maskva stropiai prižiūri savo pavaldinius, savo periferijas ir jų tautines mažumas. Vilnius klusniai šoka pagal Maskvos katarinką.

Kuo gi nusikalto tautinės mažumos, tie sovietinės imperijos parijai? Mažumos natūraliai pradėjo skirti nemažą dėmesį saviesiems poreikiams: vietinė kronika, sava kultūrinė aplinka -- tai domina savuosius, apie tai imta rašyti. Tarp daugelio kaltinimų dėl lokalizmo, šie yra būdinai -- "vyrauja informacinio pobūdžio medžiaga, daug tuščio gyrimosi, nepakankamai atskleidžiamos trūkumų priežastys, apsiribojama bendrais šūkiais, raginimais, skaičiais, procentais, konkrečiai jų neanalizuojant". Ši "trūkumų" litanija rodo, kad Maskva reikalauja mažiau lokalizmo, daugiau propagandinių bendrybių. Lokalizmas Maskvai pavojingas, nes per tai žmonės junta priklausomumą savo tautai, savo tautiniam kolektyvui.

Londono dienraštis "Daily Telegraph" neseniai atspausdino savo keliaujančio korespondento A. Sylvester straipnį apie naujus vėjus Lenkijoje. Žurnalistas teigia, kad esama pagerėjimų ūkinėje padėtyje, bet esanti beveik nepasikeitusi, jeigu kiek nepablogėjusi politinių laisvių suteikimo liaudžiai būklė. Esą, šis kelias į Vakarų dar vis tebėra užgriozdintas stalininių užtvarų, neleidžiančių šviesiems vėjams prasiveržti iš Vakarų.

Korespondentas galvoja, kad beveik po dviejų su puse metų, po jo paskutinio apsilankymo Lenkijoje, dabar jam atvykus į Varšuvą, jis pastebėjęs, kad ne tik Lenkijos sostinė, bet ir visas kraštas neatrodo toks nuskręjęs, ir kad žmonių nuotaikos žymiai žvalessnės.

"Dabar už zlotus jau galima nusipirkti tokių prabangos dalykų, kaip Yardley kvepalų išdirbinių ar net Cadbury šoko-

Todėl Maskva reikalauja: "vis dar nėra ryškaus posūkio į problema tiškumą, į dalykišką reiškinį, procesų, žmonių charakterių analizę".

Nors tas Maskvos nutarimas skirtas "socialinio lenktyniavimo" reikalui, jis kalba apie daugybę dialektiškų "nuokrypų", vis smarkiai kaltindamas lokaliskumu, tai yra perdideliu dėmesiu vietos gyvenimui. Kurjozas čia yra tas -- tarybinė spauda lietuvių kalba, tebešūkaujanti apie "socialistinio lenktyniavimo" būtinybę fabrikuose ir kolūkiuose, apkaltinta neišsivedus "socialistinio lenktyniavimo" į savo darbą! Nėra "socialistinio lenktyniavimo" tarp paskirų spaudos organų, net tarp tų žurnalistų, kurie darbininkų ir žemdirbių "socialistinio lenktyniavimo" pretekstu, seka tų darbo vergų kiekvieną judesį, kiekvieną prakaito lašelį... Mat, pelninčiau būti vergų varovu, kaip kad pačiam įsijungti į tas pragaištingas lenktynes.

Maskvos potvarkis "Dėl socialistinio lenktyniavimo klausimų nušvietimo LTSR spaudoje" yra naujas smurtas, periferinio atgijimo tramdymas. (r.dg.)

LENKIOJE PŪSTELĖJO VĖJAS IŠ VAKARŲ

ladinių skanėstų (virš išvardintos prekės yra angliškos kilmės). Taip pat anksti rytais netenka matyti moterų ilgų eilių prie mėsos parduotuvių; tiesa, eilutės dar yra likę, bet jau ne kilometrines. Pirkėjos daugiau skundžiasi produktų kokybe, bet ne kiekybe", rašo žurnalistas.

Korespondentas tvirtina, kad Lenkijoje gali labai gerai jaustis turistai su zlotų prikimštomis kišenėmis, kuriuos jis perka juodoje biržoje už pusę kainos, nuo zlotų nustatyto kurso vertės (kas yra visiškai normalu šių dienų Lenkijoje). Tačiau toks keliauninkas liks apsiuylęs, ieškodamas nusipirkti ko nors vertingesnio, nors už vidutinišką kainą jis gali skaniai pasisotinti ir išgerti vyną importuotų iš Rytų Europos kraštų.

Tačiau Lenkijos visuomenės negalima palyginti ir matuoti su turistų ištinusiomis kišenėmis nelegaliai pirktų zlotų! Nei Reikia turėti galvoje, kad eilinis dirbantysis teudirba tik apie 16 (šešis svarus, kas sudaro apie \$15.00) vienai savaitei, o iš kitos pusės Lenkijoje kainos yra pusiau žemesnės, negu Anglijoje, rašo Sylvester.

Po 1970 m. žiemos riaušių Pabaltės uostuose, Lenkijos komunistai žino, kad jie daugiau negali savo liaudies maitinti pažadais ir obalsiais. Ir nors po pustrėčių metų pažanga ūkinėje plotmėje nėra akis badanti, bet tikrieji uždariai yra pakilę apie 6%. Tai yra mažoka bet Edvard Gierė, spaudžiamas iš visų pusių, o labiausia bolševikinės meškos, daro viską kas galima tokiose sąlygose nuveikti.

Gi kas yra svarbiausia, kad Lenkijoje jokių būdu neįmanoma praves-ti reformas, panaikinančias brangią ir niekam nereikalingą valdžios mašiną. Ir ne dėl to, kad tam priešintųsi sovietai. Nei Pravedus reformas atsirastų daug bedarbių, kurie šiandien "darbuojasi" armijoje, policijoje ir visokios rūšies valdžioje.

Lenkijoje didžioji dalis naujavedžių negali tikėtis išgyti savo butą ar namuką net ligi šio šimtmečio pabaigos. Dėl butų trūkumo yra nepaprastai nukritęs gimimų skai-

čius; valdžia, kovodama su šia negerove, pakėlė motinystės atostogas net ligi 16 savaičių, leidama motinoms grįžti į tą pačią darbovietę net po trijų metų. (Trys metai yra skaitomi kūdikio rūpinimosi laikotarpiu).

Kas tai liečia krašto ūkininkus, tad ir jiems buvo įvesti pagerinimai bemokestinio, privalomo sveikatos draudimo pavidalo. Neužmirština, kad apie 25% krašto gyventojų dar vis tebedirba žemės ūkyje, kuris niekada nebuvo visiškai suvaldybintas. Eidama dar vieną žingsnį pirmyn ūkininkų patenkinimo linkme, valdžia atsisakė nuonekčiamų privalomų pinigų. To pasekoje nepaprastai pašoko kraštui labai svarbi bekono gamyba.

Aišku, kad iš lenkų bus reikalaujama ilgiau ir daugiau dirbti ir už šias pastangas ateityje atlyginimai nepakils daugiau kaip 3%. Bus daug diskutuojama kaip geriau įvykdyti vyriausybės užsibrėžtas programas, bet ne jas kritikuoti. Suprantama, kad Gierėko valdoma Lenkija priva-

lanti likti ištikimas ir patikimas SSSR satelitas.

ŽODŽIO LAISVĖ

Neperseniai žinomas komunistas - intelektualas parašė knygą, kaltindamas Staliną už šaltąjį karą. Ir kas atsitiko? Ta knyga, nors ir buvo atspausdinta ir jau knygynuose, per vieną naktį praužvo iš knygų lentynų. Neužmirština, kad apie 25% krašto gyventojų dar vis tebedirba žemės ūkyje, kuris niekada nebuvo visiškai suvaldybintas. Eidama dar vieną žingsnį pirmyn ūkininkų patenkinimo linkme, valdžia atsisakė nuonekčiamų privalomų pinigų. To pasekoje nepaprastai pašoko kraštui labai svarbi bekono gamyba.

(Nukelta į 4 psl.)

Šis bei tas

SKIRPSTAS

Vienas čia iš ok, Lietuvos lankęsis inteligentas, gana protingas ir atsargus, kai įsikalbėta apie tenyktį gyvenimą, apie komunistinės santvarkos geroes ar negeroves, taip išsitarė:

-- Aš daug ką jums teigiariai pasakoju ir daug ką pagiriu ir -- nieko nemeluojau, visa tai yra tiesa. Tačiau galima suprasti, kad tai yra tokia linkmė, kurią man privalu, o gal ir įprasta kalbėti. Juk gyvenimas yra platus ir sudėtingas, ir trumpu pokalbiu ne šimtosios dalies neišsėmsi, tad lengva parinkti ir suminėti tik tokius faktus, taip sugretinti, kad tenyktė būtų atrodo beveik šviesi ir pažangi, t.y. pakenčiamai nebloga. O apie neigiamus faktelius tartum nespėjama prasitarti. Matote, man ten reikės grįžti ir ne vien pajęgti visą laiką gyventi, bet ir valdžios įtarumo ar bausmės išvengti. Be to, man reikės ir veržliai, su pasitikėjimu dirbti, ateities viltimis masintis ir -- asmeniškai džiaugsmo pajusti. Todėl aš ir pačiam sau turiu įsikalbėti įvairias geroes ir matyti daugiau šviesių taškų, kad gyvenimas būtų žmogiškai įmanomas. Bet, jeigu ir jūs, čia laisvėje gyvendami, tik tiek išmanysite ir mano paminėtus faktus už pilną vaizdą primsite, jų ne kiek objektyvių perspektyvų pagrindu neišbalansavę ir tos ypatingos tendencijos neišvėlgdami -- aš jums labai nusivilsiu. Be to, mes, atrodo, turime daugiau savigarbos ir mokame giliau skirti, kas yra doras lietuvis, o kas yra pataikūnas ir išnaudotojas, savanaudis karjeros siekėjas ir tautos žlugdytojas. Kaip anoj autoriaus tarta: Doras vergas pavergėjui dirba ir tyliai tarnauja, bet su juo nesibičiuoja!

● Anais metais, kai mūsų sportininkų būrelis nuvyko į ok, Lietuvą tartum "ryšių su tauta" ieškodami, tarp kitko ir gerokai papiktino lietuvių tėvynėje ne tik tuo, kad leidosi maskvinės valdžios paniekinamai traktuojami, už nosies vedžiojami (siaurai jiems teileista pasirodyti), kad menkai pasireiškė ir kaip sportininkai, bet ypač, kad tas bemaž rinktinis būrelis mūsų jaunuolių, vienas pirmųjų atlekęs tėvynės pasveikinti ir siekęs tarsi padėkoti okupacijos slėgiams saviškius, jiems naujos vilties įnešti, jų dvasią laisvės oru pagavinti -- skaudžiai nuvylė tautiniu atžvilgiu, nes su kai kuriais sportininkais negalėta nė lietuviškai susikalbėti...

● O dabartinė mūsų pavyzdinių sportininkų išvyka Europon ar nekartojta tos pat klaidos? Garsiai skelbta, kad jie skrenda "Lietuvos vardo garsinti". Vieši žygiai reikia viešai ir išsiaiškinti. Štai, Laišškai lietuviams 7 nr. rašo: "Dabar jaunimas yra per daug tepinamas ir giriamas... Jaunimą reikia objektyviai įvertinti, be reikalo neužstoti, jo darbų ir veiklos nepagražinti... Daugelis bijo jauną pakritikuoti dėl to, kad jo visai neatstumty nuo lietuviškosios veiklos. Pavyzdžiui, organizuojant sportininkų išvyką į Europą... Nuėjus į vieną jų susirinkimą, nustebau, kad per visą susirinkimą vyravo anglų kalba. Angliška kalbėjo ne tik sportininkai, bet ir vyriausio vadovai... Įdomu, kaip jie kalbės Europoje? Į tai reikia atkreipti rimtą dėmesį, nes kartais mes patys griauame tikslus, kurių siekti raginame kitus". Kai jau dabar ta sportininkų viešnagė yra įvykusi (tad eiga nepakenks ir kritiškas požiūgis), galime ir privalome išsiaiškinti visus kabliukus, nieko neslėpdami nei akiai nenuginčydam, tik tiesus atvirumas ugdo pažangą ir įgalina bent ateity išvengti klaidų kartojimosi. Taigi, pasisakykime: kaip kalbėjo mūsų sportininkai Europoje, nuvykę "garsinti Lietuvos vardo"?

● Sulaukėme naujos LB vadovybės ir židrine su šviesia viltimi: juk nauja šiuota gražiau šiuoja! Kiekviena žmogiška pastanga yra netobula, todėl naują sezoną pradėdami galime užmiršti senas klaidas ir palikti užpakaly senus gindus. Tačiau naujai į vadovybės sostus iškelti asmenys turės dvigubą įtampą stengtis, kad mūsų šviesios viltys pasiteisintų, kad darbas būtų varomas pirmyn grynų tiesumų ir ypač -- nuoširdžia atodaira į tautinės visuomenės narius, kurių pasitikėjimas yra viso šio organizacinio pastato pagrindas. Vadovams privalu įsiklausyti į savos visuomenės balsą ir jausti jos nuotaikas, privalu derinti visus darbus ir užmojus. Demokratinėje visuomenėje vadovų pareiga ne viešpatauti, o tarnauti. Todėl linkime, kad šie rinktiniai asmenys ne tik ryžtingai, bet ir sąžiningai eitų į šį visuomeninio vadovavimo egzaminą.

Maskva: -- Žinok, nevidone, kad pasaulyje yra tik tai mano vieno "Pravda"!

TOLMATOS ŽIBURIAVIMAI... (8)

AR VERTA ŽIURėti Į MASKVĄ?

Iurātė Statkutė — de Rosales

Idomus Kissingerišką hokus-pokus atsieikimas yra tas, kad laikas pradėjo veikti sovietų naudai. Mat "laikas" yra svarbus politinis veiksnys, apie kurį žinovų yra plačiai kalbama ir dar daugiau rašoma. Pats Kissingeris savo profesoriavimo laikais smulkiai nagrinėjo faktą, jog po antrojo pasaulinio karo laikas veikė JAV naudai ir sovietų naudai. Iš tiesų, kuo ilgiau po karo sudaryta lygsvara tęsėsi, tuo labiau Amerikos pozicijos silpnėjo, o sovietų galybė didėjo. 1972-tais metais praves-tos sutartys laiko veikimą atsuko sovietų naudai.

Žiūrint iš šalies, gausi išpūdis, kad sovietams šiuo metu tenka galvoti vėtrūkiškas sprendimus spręsti tris gausi sunkius uždavinius, kurių nėra kaip suderinti į vieną logišką veikimo planą:

1. Pirmąjį uždavinį sudaro kinų pavyzdys. Rusijai nevalia laukti, kol kinų — japonų prekyba ir politiniai santykiai pasieks pilno išsivystymo, nes tuomet Kinijos plotų ir žmonių masių sąjunga su japonų pramone gali tapti neįveikiama. Šiuo metu japonų spauda, prekybininkai, pramonininkai, politikai, ekonomistai jau veikia kasdien plačiai linksniuojama draugystės su Kinija projektus. Nemažiau efektingą technišką paramą gali Kinijai suteikti amerikiečiai, jei jie tikrai topanorės. Tai gi nėra abejonių, kad kiekvienais metais, kiekvienas dešimtmetis Kiniją tikrai stiprins.

2. Santykiai su JAV. Reikia iš tiesų didelės naivumo dozės ir visišką rusų istorinės raidos nepažinimą, kad galima būtų galvoti, jog tradicinių rusų teritorinės ekspansijos troškimą sovietai iškeis į ekonominio gerbūvio savo tautai siekimo politiką. Kiekvienas, net paviršutiniškas, rusų senos ir modernios istorijos stebėtojas galės pasakyti, kad kol JAV kliudys sovietų ekspansijai vakarų Europoje ir pietryčių Azijoje, tol JAV bus sovietams mirtinas priešas.

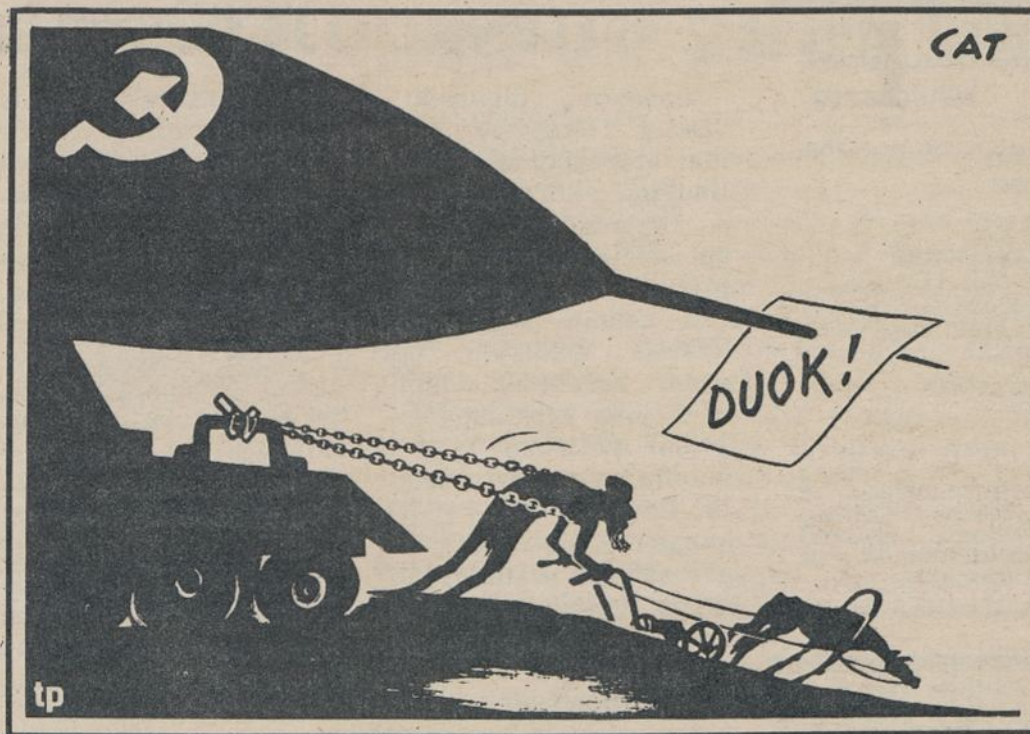
Praktikoje, sovietų pravedama politika naftos eksploatacijos srityje lyg ir nurodo, kad rusai ruošiasi savo naftą naudoti kaip pasaulinės ekonomijos kontrolės ir politinio šantažo įrankį. Tačiau čia vėl, rusams yra nevalia per ilgai laukti. Amerikiečių mokslininkai jau pranešė, kad jie šiuo metu projektuoja "saulės centrą" kuris 1990 galėsias tiekti plačiu mastu saulės energiją pramonės tikslams. Anot to pranešimo, daryto Paryžiuje tarptautinio kongreso metu, 2.000 metais 35% visos apšildymui vartojamos energijos, 30% pramonei ir transportui suteikiamos energijos ir 20% elektros energijos pakeisianti iš saulės išgaunama energija. Sunku spręsti kiek šie

pranešimai yra pamatuoti, bet, kaip ten bebūtų, nėra abejonių, kad JAV šiuo metu intensyviai ieško pakaitalo naftai. Sovietams tai teks gaudyti toki laikotarpį, kai jų naftos gamyba bus pilnai išaugusi, kaip pasaulinė paklausa bus didžiausia, o pakaitalai dar nebus išgalvoti. Tokioje padėtyje jie greičiausiai rasis 80-ajame dešimtmetyje, bet ne vėliau.

3. Vidaus spaudimai. Gana stambioms ateities kovoms besiruošiant ir dargi su bėgančio laiko spaudimu, vargu ar galima tikėtis santvarkos sušvelnėjimo pačioje Rusijoje. Ypač kinų pavojaus akivaizdoje, sovietams darosi skubiai reikalinga suldyti savo teritorijoje esančias tautas į neišskiriamą vienetą. Tačiau pats reikalo skubotumas toki uždavinį labai apsunkina.

Istorijoje dar nėra buvus pavyzdžio, kad tautinė samonę turintieji vienetai būtų buvę sėkmingai jėga nutautinti per trumpą laiką. Nutautinimai tikrai tuomet pavyksta, kai jie yra pravedami: a) ryškios tautinės samonės neturinčių žmonių tarpe, arba b) iš lėto, nejučiomis, šimtmečiais, draugiško gyvybės vieno su kita tauta būdu. Jei šių dviejų sąlygų nėra — o sovietinėse respublikose šiandieną jų nėra — nutautinimo bandymai tikrai išsiskiria kraštutinį patriotizmą, kuris progai pasitaikius išsiveržia nebesuvaldomos, neracionalios reakcijos formoje.

Nors skaitytojams sekančios mano mintys išrodys labai nepriimtinos, visgi, šaltai galvojant, reikia prileisti toki atvejį, kai kinų pavojaus akivaizdoje rusų ir jų užimtų kraštų gyvybės gyvybės interesai sutaps. Tačiau jei sovietai tęs savo "nutautinimų" politiką, vėlgi teks prileisti, kad tam tikru likiminių momentu, pavergtų tautų keršto prasiveržimas taps stipresnis už politinę logiką ar savisavigos instinktą. Toks elgesys, kuris visai rytų Europai gali net gyvybę kaimuoti, būtų mums visiems pražūtingas, tačiau dabartinė sovietų politika tiesiu keliu į tokią padėtį mus — ir save — veda.

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

Iš kolūkininko triūso gamina bombas rusas

IŠ TŲ ŠIAUDŲ NEBUS GRŪDŲ...

Sovietinė informacija gana išidrašinusi skelbia, kad šių metų derlius nebus toks katastrofiškai blogas, koks jis buvo 1972 metais. Orai, esą, palankesni. Tarybinis ir režiminis budrumas, dirbančiųjų priežiūra, esą tobulės.

Tai priežiūrai vykdyti organizuotos "operatyvinės grupės". Tokie žemės ūkio darbininkų priežiūravimo būriai, tikri pokario meto "stribai", švaistosi kolūkiuose, stebi dirbančiuosius, seka "technikos" stovį, sandėlius ir sandėliavimą, paruošų plano grafiką. Galima suprasti, koks "darbo entuziazmas" apima kolūkiečius, kada kiekvieną jų judesį seka "operatyvinės grupės stribai".

Apie vienos tokios grupės žygius plačiai rašo "Valstiečių Laikraštis" Nr. 94. Į šią grupę įjungti aukšti pareigūnai: Mechanizacijos ir elektrifikacijos instituto direktoriaus pavaduotojas A. Prapuolenis ir to pat instituto skyriaus vedėjas V. Kadziauskas. Gerai apmokamos komandiruotės skaintami šie vyrai apžvelgė Kapsuko rajono kolūkius. Jie atvyko su itin budriais obalsiais: Ir pelai, ir šiaudai svarbūs! Tai reiškė, kad grūdus bekuilant, ir pelai, ir šiaudai ... valstybės labai. Ir toks pat obalsis provokuoja įtarti, kad anksčiau ... ir pelai, ir šiaudai nebuvo svarbūs!

Ką pamatė revizuojanti "operatyvinė grupė" nenuteikia labai jau optimistiškai. Kažin kaip prisimena senas lietuviškas posakis: iš tų šiaudų nebus grūdų! Štai revizijos pranešimo nuoboros:

A. Jančiausko kombaino bunkeryje radome pažeistų grūdų. Mat, nepasidžiūrėta — per daug uždarytas viršutinis žvyninis sietas.

... Pasekėm K. Petrausko mašiną. Darbo kokybė nekokia — šiaudų pradalgėse, varpose ir ražienose suradom nemažą grūdų. Kombainininkas netinkamai nustatė tarpą tarp būgno ir po būgno. Turėjo būti beveik 6 milimetrai, o vyrras paliko beveik dvidešimt.

Balsupių kolūkyje sustojome prie V. Tiktačėnčio kombaino. Padėtis blogesnė, kaip pas kaimynus. Mašina labai prastai užsandainta. Nemaža plyšių kūlimo aparato šonuose.

V. Montvilos kolūkyje tikrinti kombaininkų darbo kokybę pavesta agronomui M. Blažaičiui. Keista, kodėl nepastebėjo darbo broko.

"Operatyvinė grupė" rašo kolūkiečių "griekų litanijas". Toks detalus šniukštinėjimas, nedoras nelaimingų žmonių pavardžių tąsojimas spaudoje, tam tikras kontrolinis teroras yra "operatyvinės grupės" darbo esmė. Pirmiau buvo organizuojami taip vadinami "reidai". Tai buvo staigos kolūkio revizijos. Atrodo, tų reidų dabar atsisakyta, įvesta nauja staigos revizijos rūšis "operatyvinės grupės". Visos šios kolūkinės buitės išdaigos ateina iš rusiškųjų kolūkių priežiūros praktikos. Visas tas psichinis teroras taikomas ir bandomas ant lietuviško kaimo.

Tuo tarpu Amerikoje apie derliaus suėmimą ir "išsandėliavimą" nerašo spauda, nėra "operatyvinių grupių", niekas neapreikia ūkininko dėl nesurinktų iš lauko pelų ir šiaudagalių. Neseniai, atkaklių programoje, televizija parodė Kansas ūkininką, kuris, vienas, sudoruoja 2000 akrų fermą. Kombainai, automatiški grėbliai, kuliarnai — veikia be priekaištų! Suregu-

liuota, sudandaruota, kaip reikia nustatyta ir prisukta!..

Grįžtame į tarybinę kolūki (Balsupiai), kurį savo revizija teorizuoja "operatyvinė grupė". Žmonės pasiryžo presuoti vasarojaus šiaudus, bet presuoti negali. Kodėl?

... vyrams trūksta špagato, — dėsto "operatyvinė grupė", — o parsivežtas iš Ukrainos labai trūkinėja. (č.r.)

Lenkijoje...

(Atkelta iš 3 psl.)

Paskutiniaisiais metais tapo labai madinga "groti patriotišku smuiku". Šios rūšies šovinizmui skatinti yra parinktos šios temos: 1. Ūkiško gerbūvio pakėlimas Sovietų vyraujamame pasaulyje ir 2. Užsieniuose gyvenančių lenkų simpatijų atkariavimas "oičiznai", kurių apie 10 milijonų gyvena vien tik JAV. Kas yra idomiausia, kad pirmą kartą pokario Lenkijos vyriausybės istorijoje yra pradedamos gerbti užsienio lenkų tikiybės bei politinės pažiūros.

PREKYBA SU UŽSIE-
NIAIS BEI PRAMO-
NĖS TOBULINIMAS

Dabartinė valdžia yra atleidusi daug užsienio prekybos varžtų, leisda ma prekybą ir pramonės organizacijoms sueti į sąlytį su pramonistišku pasauliu. Pastebėtina, kad 1972 m. Lenkija iš Vakarų įvežė virš 50% visų kraštą pasiekusių gėrybių.

Daugelis V. Vokietijos ir Anglos bendrovių yra pasirengusios naujų fabrikų traktorių statybai Lenkijoje: senoji Lenkijos trakto-

rių pramonė tepagamina tik 50,000 traktorių per metus, gi atnaujintoji galėtų "išmesti į rinką" virš 100,000 tokių mašinų, teigia vakariečiai. Kitas susitarimas esąs stalčiuose greitam svarstymui — tai pasirašymas sutarties su JAV ir Japonijos pramonininkais Lenkijos vario kasykloms išnaudoti: pastarsios esančios pačios turtingiausios visoje Europoje.

Be abejo krašto pramonės plėtimas yra Lenkijos rimtas posūkis į ūkišką savarankiškumą nežiūrint to ar tai Sovietams patinka ar ne. Žinia, lenkai stengiasi čia nepabrėžti nepriklausomumo motyvo.

Nežiūrint visų manevrų, jeigu Lenkija tikrai nori laimėti ir pasimokyti techniškos Vakarų pažangos, ji privalo pasisakyti už toli siekiančias reformas; ir pirmoje galvoje, privalo keisti darbo pasidalinimo sistemą, pasisakant už decentralizacijos principą. Žurnalistas teigia, kad jam yra tekę nugirsti, jog kai kurios Vakarų bendrovės sudarys jungtines Vakariečių — Lenkijos ūkiškas organizacijas. Ir toks žingsnis būtų tikros ūkinės pažangos kelyje. (js)

WANTED AT ONCE
JOURNEYMENOR
1ST CLASS SKILLED

ASSEMBLERS

FABRICATORS

PRESS BRAKE

SHEAR OPERATORS

MACHINIST

WELDERS

AND

INDUSTRIAL LABORERS

Good hourly rate, overtime, profit sharing, cash bonus, hospitalizations, paid sick benefits, life insurance, vacation and paid holidays. Promotional opportunities for ambitious and qualified men. We are a young and fast growing company and need ambitious men to grow with us.

AIR TECHNICAL

INDUSTRIES

7501 CLOVER AVE.

MENTOR, OHIO

216-942-4292 (65-71)

EXPERIENCED

ENGINE AND

TURRET LATHE

GRINDER HANDS

INSPECTORS

MILL HANDS

also

TRAINEES WITH

QUALIFIED

BACKGROUND

GORHAM TOOL

CO.

14401 Woodrow Wilson

Detroit, Mich.

(54-73)

WANTED AT ONCE

1ST CLASS SKILLED

WELDER-FITTERS

Experienced in structural welding. Union shop, sick benefits, Paid hospitalization. Full time. Day shift. Apply in person.

CLEVELAND BEACON PRODUCTS

CO.

860 Addison Rd., Cleveland, Ohio

An Equal Opportunity Employer (68-77)

FOUNDRY GRAY IRON

JOURNEYMAN

SQUEEZER FLOOR

MOLDERS

also

EXPERIENCED

OPERATORS NEEDED

J. F. SPORTSWEAR

1431 CAPOUSE AVE.

SCRANTON, PA.

717-346-0530 or 717-346-3437 (65-70)

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA**
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĖ — ĮSITIKINSITE.

KŪRYBA IR MOKSLAS

DR. STASIO JANKAUSKO ATSIMINIMAI

JURGIS GLAUDA

Ne kiekvienas, kas už savo nugaros turi idomių, turiningų atsiminimų, besipinančių su visuomenės arba valstybės gyvenimo įvykiais, geidauja, vyresniajam amžiui atslinkus, susikaupiti ties tais atsiminimais, juos surašyti, pateikti praeities paveikslus atečiai. Tokiam individui mūsų vertinga mūsų kultūros istorijai medžiaga, maironiškai tariant, "išnyksta kaip dūmas, neblaškomas vėjo".

Tos minties veikiamas turėjau progą klausti asmenis, tikrai turėjusius ką pasakyti apie savo visuomeninę ar politinę praeitį, bent apytikriai apmesti savo memuarų metmenis. Jie pažūrėjo į tai kitomis akimis. Jie samprotavo: tai būsiąs privatiškumo netekimas -- nei prasmės, nei naudos! Turiningai išgyventą praeitį, glaudžiai sulietą su visuomene, jie laikė sava privatybe...

Daug mūsų kultūros gyvenimo faktų nunešė į anapus toks bailius, ar atsargus, požvelgis į savo atsiminimus.

Ant mano rašomo stalo dailios formos atsiminimų veikalas. Tai dr. Stasio Jankausko 338 puslapių tomas: Veterinarinė medicina Nepriklausomoje Lietuvoje. Knygą iš-

leido šiais metais Lietuvos Veterinarijos Gydytojų Draugija tremtyje, tikrai gi apie penkias dešimties rėmėjų talka. Šie atsiminimai susikūrė netikėtai, beveik spon taniškai, iš pranešimo, skirto veterinarijos gydytojų suvažiavimui. Savo pranešimą, kitų įprašytas, autorius pavertė plačios apimties studija. Darbas buvo ilgas, atkaklus. Davinių teko ieškoti privačiuose rinkiniuose, knygynuose, senoje periodikoje, susirašinėjant. Dvidešimt penkios iliustracijos papildė tekstą.

Autorius davė knygai formalų pavadinimą, be užsiangažavimo į šiltesnį, intymesnį formulavimą. Knygos įvade autorius pažymi, kad "pagrindinis tikslas -- užfiksuoti įvykius ir faktus, kurių liudininku teko būti, pačiam betarpiškai dalyvaujant".

Tačiau autorius davė daugiau, kaip kad buvo kukliai užsiangažavęs, sustodamas už studijiniai -- formalaus knygos pavadinimo fasado. Šie atsiminimai yra ne vien tik tai lietuviškosios veterinarinės medicinos istorijos enciklopedija, bet šiltai nutviekstas meilės savo kraštui spinduliais veikalas.

Kai Lietuvių Enciklopedijos tomų virtinė liudija tautos, savo laisvos valstybės sienose, triumfalinį sugebėjimą plėsti ir brandinti kultūrinį samonėjimą, lygiai šis, Jankausko veikalas, skirtas griežtai specifinei temai, rodo, kaip detalė, veterinarinės medicinos laimėjimai, žengė greta valstybės brendimo.

Jankausko atsiminimai tad yra visuomeninės reikšmės įvykis ir čia, skaitytojo teisėmis, tenka atžymėti jų reikšmingą įnašą į mūsų kultūros istoriją. Knyga pristato kaip valstybinės tautos galių įrodymas. Lietuvai, žemdirbystės kraštui, buvo natūralus žingsnis pažangos keliu, tapti aktyviu gyvulininkystės ūkiu. Su veterinarinės medicinos talka tokiu ūkiu Lietuva tapo. Iš pirmojo pasaulinio karo išžengusi natūraliu ūkiu, kuris tenkina savo poreikius, Lietuva tapo eksportine valstybe. Reikia žinoti, kokias sudėtingas užkardas stato importuojamam maistui: sveikatingumas, kokybė, standartinės žymės... Per pusantros dekadės Lietuvos su senais gyvulininkystės ūkio produktų eksporto kraštais. Ant tų stiprių kojų gyvulininkystė Lietuvoje buvo pastatyta savų gabių veterinarijos žinovų. Nei tada, nei, juo labiau, dabar plačioji visuomenė nerealizavo tų nuopelnų ir dr. S. Jankausko veikalo tema tebėra terrae incognitae (nežinomybės) rubrikoje.

Autorius ilgą laiką sto vėjo veterinarinės medicinos reikalų rikiavimo viršūnėje ir yra vienas iš kompetentingiausių ta tema kalbėti. Jis dėsto žinoviškai, bet laimingai išvengia sauso akademizmo. Greta temos specifikos, greta griežtų duomenų, jis gebėjo suteikti turiniui malonią lietuvišką ir kolegiskai respektivią šilumą. Veterinarijos darbuotojų biografijos organiškai persipina su jų darbais. Istorijs nėra abstraktiškas reiškinys, bet gyvų asmenų santalka dirbti savo kraštui, dažnai ir aukotis, ir laimėti. Tai yra perdėm humanistinis autoriaus požiūris į temą. Iš caristinės Rusijos palikimo Lietuva negalėjo gyventi. Laisvųjų lietuvių iniciatyva steigiamos veterinarijos mokslo institucijos. Klesti galvi iniciatyva semtis mokslo iš Vakarų. Taip atsiranda moderniausios veterinarinės medicinos žinovai. Naujai įkurta Veterinarijos Akademija apvainikavo kūrybinę organizatorių iniciatyvą ir tapo veterinarijos mokslų židiniu.

Knygoje pavaizduotos kovos su epidemijomis, įstatymdavystės refor-

ma, gyvulininkystės ūki ir jo produktų eksportą ugdant, platusis ūkininkų švietimo darbas: spauda, knygos, radijas, paskaitos, rateliai... Tai viskas buvo daroma planingai, įžvalgiai, bendradarbiaujant su vis pažangėjančiu ūkininku. Barbariškose valstybėse tariamą pažangą "įgyvendina" prievarta ir bausmėmis. Tikroji pažanga išsismelkia iš žmogaus samonę per įsitikinimą ir žinojimą. Per tai Lietuva tapo stipriu maitinimo tiekėju Berlynui, Londonui, Paryžiui.

Dr. S. Jankauskas laimingai suderino savo knygoje idealistinį ir praktinį specifinį Lietuvos atstatymo srities komponentus. Viskas atsiektą darbu. Jankausko interpretacijoje darbas stovi žmogaus fone. Žmogus išdidžiai sustoja pirmas. Tik tai baudžiavinis darbas užstoja bereikšmi žmogų. Jankauskas rodo mums žmogų pilną iniciatyvos, darbo pomėgio, idealizmo. Tad veikalas, bylojantis apie specifiką, savaime tampa žmogaus idealizmo, iniciatyvos ir pastangų sintezės liudijimu. Tos visuomeniškos, humaniškos, perdėm lietuviškos kūrybinės nuotaikos dvelkimas iškyla virš temos specifikos ir įjungia knygą į patriotišką lobyną.

Baritonas Kazys Jakutis išpildys meninę programą Elizabeth rengiamoje Tautos šventėje.

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

ELIZABETHE

ALTS-gos Elizabetho skyrius rengia Tautos šventės minėjimą, rugsėjo mėnesio 29 dieną, šeštadienį, 7 val. vakare Elizabetho Lietuvių Sveitainėje, 269 Second Street Elizabeth, New Jersey.

Kalbės: VLIKO pirmininkas dr. K. Valiūnas ir ALTS-gos pirmininkė Emilija Čekienė, meninę programą išpildys Kazys Jakutis, baritonas.

Baritonas Robertas K. Jakutis gimė ir augo lietuviškoje šeimoje, Worcester, Mass. Baigęs Clark universitetą bakalauro laipsniu, dar kurį laiką tęsė meno istorijos studijas New Yorko universitete. Muzikiniai gabumai pasireiškė gana anksti. Vos būdamas penkerių metų amžiaus bandė sukurti dainą apie geltonąją kanarėlę.

Muzikos studijas pradėjo privačiai pas Gladių C. Miller (New England conservatory). Vėliau jas tęsė New Yorke pas žinomą muzikę Eva Zayde, San Francisco -- pas Mabel Riegelman ir vėl New Yorke pas Sam S. Sakarian.

Atlikęs karinę prievolę, kaip stipendininkas, pakviestas į San Francisco operos Merola Training Program. Po to vėl studijavo muziką Stanford Universitete pas Boris Goldovsky bei Manhattano muzikos mokytoją pas George Schick.

Kariuomenėje buvo išrinktas atstovauti JAV Armiją televizijos ir šiaip jau kariuomenės pasirodymuose.

Dainavo Goldovskio Operos teatre, San Francisco Operos Guildoje, Seattle Operos Teatre ir Amato Operoje New Yorke.

Kaip solistas dainininkas yra koncertavęs po visą Ameriką ir paruošęs gausų operos vaidmenų repertuarą. Iš jų paminėtini šie: Figaro -- Sevilijos kirpėjas, Dr. Falke -- Die Fledermaus, Alfio -- Cavalleria Rusticana, Count id Luna -- Il Trovatore, Germont -- La Traviata, Amonasro -- Aida, Scarpia -- Tosca, Valentin -- Faust ir kiti.

(Nukelta į 6 psl.)

PARAMA MŪSŲ SPAUSTUVEI ATNAUJINTI

Be jau gautų 5211.00 dol. spaustuvei atnaujinti, atsiuntę paramą:

- ALTS-GOS LOS ANGELES skyrius iš rengtos gegužinės Dirvos naujų mašinų įsigijimui pasiskyrė 50 dol ir pinigų atsiuntė per Vilties d-jos vicepirmininką A. Mažėką.

- STEPONAS NASVYTIS, ALTS-gos garbės narys, dėkodamas už prisiminimą jam švenčiant 90 metų amžiaus sukaktį, naujų mašinų įsigijimui atsiuntė 50 dol.

- KAZYS IR GENOVAITE TREČIŲKAI, Union, N. J., nuoširdūs tautinės veiklos rėmėjai, Dirvai paremti, naujų mašinų įsigijimui atsiuntė 25 dol.

- DR. KAZIMIERAS PAUTIENIS, Clevelande, Dirvos bičiulis ir rėmėjas, naujų mašinų įsigijimui iškė 25 dol.

- ALEKSAS BENAS, Clevelande, spaustuvės pagerinimui iškė auką 12 dol.

- DR. P. VILEIŠIS, Waterbury, Conn. dalyvavęs Vliko delegacijoje Helsinkyje, Dirvos naujų mašinų įsigijimui atsiuntė 10 dol.

Viso iki šiai dienai spaustuvei atnaujinimo fondan gauta 5.383 dol.

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

laiškai Dirvai

Ties Justo Paleckio atsiminimais

"Komjaunimo Tiesoje" laikas nuo laiko, kelių skiltelių tęsiniais, pasirodo Justo Paleckio atsiminimų fragmentai po bendru to ciklopavadinimu: "Ieškant kelių tikrų".

Kai kada, savo atsiminimuose "ieškodamas kelių tikrų", memuaristas pasuka ir į netikrus kelius, narsiai prasilenkia su istoriniais faktais ir ypatingai tirštai nudažo tuos faktus "sovietinei istorijai" naudingais dažais.

Kai kada, tačiau, pasiklysta "sovietinės istorijos" nenaudai. Ties vienu tokiu "pasiklydimu" tenka sustoti. Paleckis pasakoja apie lenkų ultimatumo išpildį lietuvių visuomenei.

Ultimatumo įteikimas sukėlė lietuvių visuomenėje apmaudą, natūralias priešinimosi nuotaikas, intinktyvų stvėrimąsi už ginklo. Bet brutali militarinė didesnės valstybės jėga palaužė lietuvių idealizmą. Tai, aišku, plati ir įdomi istorinių spekuliacijų tema, kur kiekvienas svarstytos linkęs galvoti "jeigu būtų taip, kaip būtų anai?" Ar Lietuvai lenkų ultimatumą atmetus, kultų karas, ginkluotasis susirėmimas ir kt.?

Niekas neginčys, kad kiekvienas lietuvis tomis ultimatumo dienomis gyveno skaudaus protesto jausmais.

Justas Paleckis, tada (kaip jis rašo atsiminimuose) "nusistatė protestuoti". Jis nusistatė protestuoti, bet prieš ką? Prieš lenkus, prieš jų imperializmą? Nei Jis nusistatė protestuoti "liaudies sąžinės balsu" (J. P. išsireiškimas).

Sumanymui įvykdyti Paleckis atėjo į operos spektaklį ir nusistatė teatrą paversti politiniu mitingu. Pertraukus metu nuo antrojo balkono jis sušuko "Filiečiai!" ir išdrožė ilgoką prakalbą. Jis kvietė žmones protestuoti prieš ultimatumą. Jis (pasak Paleckį) "pasmerekė vyriausybės politiką, besilaikančią smurtu".

Jam, esą, besmerkiant vyriausybę, priėjęs policininkas paprašė nutilti. Bet Paleckis, esą, dar suskubo surikti: "Vyriausybė privalo atsistatydinti!" Savo kalbos tekstą Paleckis atstato tokį autentišką, tarytum imdamas jį iš ste nogramų. Tai, aišku, neįtikina.

Toliau viešos vietos rimties sutrukdytas įgavo įprastą vaizdą. Kalbėtojas buvo paprašytas sekti policininką. Teatro rūbinėje apsirėngęs, Paleckis nužingsniavo su saugumo valdininku į saugumo departamentą, kur surašė protokolą. Po to, matyti policijai nežinant ką bedaryti su tokiu plaktokai žinomu ponu, Paleckis buvo patalpintas į kamerą, uždarytas, ir čia jis "atsigulęs ant gulėtų, užmigo". (J. P. tekstas). Mat, tada buvo žinoma, kad prieš obstruk

ciją Justas "gerai paėmė ant drąsos".

Vidurnaktį jį prižadino. Jam nežinomas lankytojas, reporteris amerikietis, patyręs apie obs trukciją teatre, pareikalavo interview.

Rytą Paleckį iš daboklės išleido. Gal būtų policija jau buvo tikra, kad patriuškėmavęs per "Samsoną ir Dailą" žurnalistas prasiblaivė. Paleckis pernakojęs daboklėje, parėjo namo. Jis buvo laisvas. Ir vėliau, už išsišokimą teatre jo nei persekiojo, nei baudė...

Jaunoji karta, išaugusi sovietinio gyvenimo priežiūroje, tikrai gali susimąstyti ties Justo Paleckio atsiminimais --

kaip gi taip, žmogus rėkavo prieš vyriausybę, kaltino režimą, reikalavo vyriausybės pasitraukimo, apkaltinęs vyriausybę smurto veiksmais, prašomas į saugumo žinią, jam rašomas čia protokolas ir už kelių valandų, išeina į laisvę! Jaunam sovietiniam žmogui toks nuotykis skamba kaip pasaka iš fantastiško veikalo. Tegu dabar kas, pagavęs progą, viešai prašneka apie vyriausybės defektus, reikalauja pasitraukti Sniečkų

(V)

Per sportą į Europą

LIETUVIAI BARZDOČIAI DŪMOJA...

Ilgai galvojau ir nebesumislėjau geresnio išsireiškimo, kaip tik "dūmojimas", kuris bene geriausiai charakterizuos mūsų rinktinės pirmąjį turnyrinį krikštą šioje išvykoje. Vyrai ir moterys, mūsų krepšinio rinktinė "pradūmojo" rungtynes. Ji rugsėjo 1 dieną, atidaromosios Udinės krepšinio turnyro, Italijoje, rungtynėse suklupo prieš Kanados olimpinę rinktinę 86:79 (46:31).

Kartais vieną ar antrą pralaimėjimą, kaip tai nutiko jau keletą kartų net šioje išvykoje galima ir reikia pateisinti. Tačiau šitam pralaimėjimui pateisinių nebuvo ir jų nebereikia. Mūsų visa rinktinė pagarbiai nusilenkė ir atnešė ant lėkštės padėtą skanėstą kanadiečiams ir paprašė, kad anie jį priimtų. Gi kanadiečiai, būdami angliškų lordų ainiai, neatsisakė ir suvalgė mūsų rinktinę su taukais ir plaukais.

Beje, mūsų vyrai taip pat yra tam tikri ainiai; bent juos tokiais esant skelbė visą vietinę italų spauda ir turnyrinė krepšinio programa. Ten buvo kalbama, kad lietuviai niekuomet nebuvo iš kelmo išspirti. Jie visuomet, kokioje nors pasaulio šalyje, turėdavo garsų krepšininką. Anais laikais -- Ruzgys Ispanijoje, Grybauskas Prancūzijoje, Vėliau Blatkauskas Brazilijoje, Paulauskas -- Rusijoje (taip rašoma programoje), o Palubinskas -- Australijoje.

Udinės krepšinio turnyras buvo pradėtas iškilmingai ir gražiai: sugroti visų tautų himnai, išiesta mūsų trispalvė ant stadijono sienos. Buvo graudu, Juk tiek daug turėjo prabėgti metų koliau mūsų tautos vėliava ir vėl pasirodė tarptautinėje sporto arenoje. Tik gaila, kad mūsų rinktinė šitą trispalvę grįžimą taip nesekmingai pasveikino.

Iš tikro mūsų vyrai pirmame kėlinyje atrodė, kad aikštėn ne išbėgo, o išrėpiojo. Broleli tu mano, vai tai buvo graudu, židriu ir netikiu. Sėdėjau prie pat aikštės. Pro mane kanadiečiai tik švyst, pašvyst, Kur sakau, varge mano, jie lekia, Nugl židriu, kad ta skaitlinė lentoje auga tik vienoje pusėje. Mūsų šaliai taip užsikabino ant dukio (po trijų minučių!), o Kanados pusėje -- 6, 10, 14, 18, 20, Stop, sakau, Vyrai, tvarkykites, Bet kur tau, Anie kaip blusinėja taip ir tebeblusinėja. Taškelis -- čia, taškelis -- ten, Ach, Figaro, Figaro...

Dievaž, dar tokio kėlinio nebuvau matęs. Jis buvo tragiškai juokingas (juokingas -- italų židrovams, nes jie mus nušvilpė), o tragiškas tai mums visiems, ten buvusiems. Kad ir toks nonsensas, Varnas, vienas padoriusių vyrų, pirmojo kėlinio metu buvo išmestas iš aikštės, nes prasikalto... penkis kartus. Nu to tai jau perdaug.

Tikrai perdaug. Mat, antrame kėlinyje mūsų šaliai atsibudo ir atrodo nutarė, kad užteks durnių volioti. Jie antrame kėlinyje atrodė visai padoriai ir pasakyd net gražiai. Taip gražiai, jog itališka publika pradėjo mūsų šaliai palaukti dėl jų staigiai atsiradusio veržlumo ir kovotojiškumo. Mūsų rinktinė antrąjį kėlinį nukirto Kanadą

Ties Paleckio...

(Atkelta iš 5 psl.)

iš Vilniaus vyriausybinių rūmų, o Brežnevą iš Kremliaus... Oho!

Jau tikru baubupavers-toji "buržuazinė Lietuva" tokia buvo pakanti savo sūnums palaidūnams!

Beje, ir, pasak Paleckio, jam bekalbant, publika plojo ir visaip jam priitarė. Iš A. Venclovos atsiminimų žinojome, kad "buržuaziniame Kaune operą lankyti galėjo vien tikrai išnaudotojiško režimo grietinėlė!"

S. Vyčius

J. ŠOLIŪNAS

Dirvos spec. korespondentas

48:40. Deja, kanadiečiai pirmosios kėlinio paskolos mums negrąžino, išlaikė prireikiama šaltą ir apgalvotą žaidimą (už ką židrovai juos nušvilpė) ir rungtynes laimėjo 86:79.

Tiesa, antrame kėlinyje kanadiečiai jokiu būdu ir jokiomis priemonėmis nebegalėjo sustabdyti mūsų aršiojo kovotojo Palubinsko. Jis antrame kėlinyje pelnė 24 taškus! Vis dėlto, kiti mūsų šauliai šaudė ne patrankom, o iš ragatkių ir užtat Palubinsko šaudymo kanadiečiams įveikti nebeužteko, Gaila.

Kanadiečiai, antra vertus, su kovojo puikiai. Per visas rungtynes juose buvo galima pastebėti puiki trenerio ranka ir komandiška drausmė. Tai nieko nuostabaus, nes Kanados rinktinė jau gastroliuoja virš trijų metų ir savaime aišku ji jauturėjo progos susilieti vienan grumstan kas jiems ir ateityje daug pasitarnaus tarptautiniuose pasirodymuose.

Už mūsų rinktinę prieš Kanadą žaidė: Palubinskas -- 28, Puidokas -- 12, Baškauskas -- 8, Mažeika -- 8, Modestas -- 6, Gineitis -- 6, Kaknevičius -- 4, Jesevičius -- 4, Čekauskas -- 3, Varnas -- 0.

NARSIEJI BERNELIAI...

Mūsų krepšinio rinktinė savo pažadus vykdė. Prieš kelionės Europon pradžią buvo pareikšta, kad rinktinė visados bus vertas priešininkas; niekuomet niekam nepasiduos be kovos ir negarbingai.

Tiesa, rugsėjo 8 dieną, antrosios rungtynės, tarptautinėje Udinės krepšinio turnyre, mūsų rinktinė buvo nugalėta Italijos olimpinės rinktinės 84:72 (39:27). Tačiau šis mūsų šaliai pralaimėjimas buvo tiesiog laimėjimas pralaimėjime, nes mūsų šaliai savo tikslą pasiekė. Jie įrodė, kad gali kovoti kaip lygus su lygiu prieš geriausią Europos komandą. Italai kiekvieną tašką pelnė per didžiausią vargą ir kraują. Jie nesugebėjo, nors ir labai stengėsi, visapusiškai ir absoliučiai mūsų šaliai sunaikinti.

Jau pačios pirmosios rungtynių minutės rodė, kad lietuviai lengvai nepasiduos. Mūsų šaliai net pirmavo, įmesdami pirmuosius du taškus. Bet šeiminingai greit paleido savo laikrodinio tikslumo puolimą darban. Jie mezgė derinį po derinio, kirtu, kapojo mūsų gynimą, ieškodami silpnų vietų. Tačiau tokių vietų šįkart buvo neperdaugiau.

Užtat italai net dviliktose žaidimo minutėse dar pirmavo tik 17:10. Jų puikus derinys nuolat atsimušdavo į mūsų šaliai kietą, bet judrią, zoninę gynybą. Čia, žinoma, italų nemalonumui nepadėjo ir nepaprastai geri, objektyvūs teisėjai. Kanados Foxcroft ir Graikijos Isolaki-gei pastebėjo kiekvieną pražangą ir jau dešimtoje žaidimo minutėje geriausias italas Serafini užsidirbo tris baudas. Jį treneris pasodino laikinai, o puolimą patraukė kiti atsarginiai.

Mūsų nelaimė, kaip ir tikėtasi, italų atsarginiai yra taip pat labai geri. Jų pastangomis Italija įstengė išlaikyti pirmąją ir puslaidį baigė 39:27 savo naudai.

Antrojo kėlinio pradžią, jau ir su Serafini priešakyje, italams neatnešė ko jie tikėjosi.

O jie galvojo, kad mūsų šaliai pagaliau sužlugdė prieš jų nuolatines, gerai suderintas ir išgalvotas, puolimo kombinacijas. Bet mūsų vyrai šįkart buvo kietai, kaip granitas. Ir prieš gražiausius italų antpuolius derinius jų zoninė greita gynyba tapo sunkiai įkandamas riešutas. Ir taip skirtumas italų pirmavime nuolat susikėnėję apie dvyliką taškų: 44:31, 48:36, 50:38.

Bet štai keturioliktose žaidimo minutėse mūsų puolimas su stiprėja. Kodėl? Nagi darban pasileidžia mūsų garsioji Puidoko - Palubinsko kombinacija. Reikia pasakyti, kad paskutiniuoju laiku šioji P - P kombinacija, ypač antrame kėlinyje, tapo mūsų rinktinės puolimo duona ir druska.

Vienas ilgas, kitas trumpas. Vienas greitas, kitas stiprus. Ir taip jie dažnai priešininkų gynybą vijurkian susuka.

Panašiai buvo ir antrame kėlinyje prieš Italiją. Palubinsko ir Puidoko dėka mūsų šaliai priartėjo net iki 50:44. Italai pradėjo nerimauti. Ypatingai židrovai. Jie savo vyrus pradėjo nušvilpti ir plojo mūsų vyrų rodomam ryžingam pasipriešinimui.

Italijos treneris paėmė minutę, suramino įsikarščiavusių gynybą ir svarbiausiai grąžino aikštėn Serafini. Šįkart jis buvo nesustabdomas. Jis ir nukovė mūsų vyrus, pelnydamas tik antrame kėlinyje ... 22 taškus. Tik pamanykite: jis vienu metu savo komandai pelnė 12 taškų iš eilės.

Užvirė arši kova tarp Puidoko - Palubinsko ir Serafini. Trikovė laimėjo italas. Tačiau ir dabar italai neįstengė palaužti mūsų rinktinės ryžtingo pasipriešinimo. Rungtynės artėjo prie pabaigos, o italų puolimas nebeįėjė perlipti per 12-taškų skirtumą.

Italai tą pirmąją išlaikė ir pagaliau rungtynes laimėjo 84:72.

Tenka pastebėti, kad po šių rungtynių italų spauda nustebino tonu gražiai atsiliepė apie mūsų rinktinės puikų pasirodymą. O italus mūsų šaliai nustebino todėl, kad jie -- mūsų šaliai -- italus, savo žaidimu prieš Kanadą -- apvydė.

Turnyro rengėjai mūsų rinktinę išreklamavo kaip pagrindinę atrakciją ir, žinoma, iš mūsų šaliai buvo nepaprastai daug tikimasi. Gaila, kad mes juos truputį apvydėme. Bet, nėra abejonės, kad pasirodymas prieš Italiją tą nusivylimą atitaisė.

Mūsų rinktinėi taškus pelnė: Palubinskas -- 27, Puidokas -- 13, Baškauskas -- 10, Varnas -- 8, Modestas -- 7, Kaknevičius -- 4 ir Jesevičius -- 3.

TINKLININKIŲ TRIUMFAS...

Š. Amerikos lietuvių moterų tinklinio rinktinė Europoje yra laimėjusi 10 rungtynių ir pralaimėjusi tik 2 rungtynes, lygiomis sužaidusi 1 rungtynes. Paskutiniai trys laimėjimai:

1. Prieš Zovoc sporto klubą, Gent, Belgija, 3:2 (15:6, 16:14, 5:15, 4:15, 15:1).

2. Prieš A.S. Electricite Lille, prancūzų aukščiausios lygos komandą, žaidėm Caudry mieste, Prancūzijoje, 3:0 (15:12, 15:5, 15:10).

3. Prieš Tourcoing Sports, šiaurės Prancūzijos čempiones, žaidėm Dunkerque priemiesty, 3:1 (15:10, 4:15, 15:10, 15:2).

Dar du laimėjimai:

1. Prieš šiaurės Prancūzijos rinktinę 3:0 (15:8, 15:6, 15:7). Nors iš rezultato atrodo, kad buvo lengva, rungtynės buvo labai gražios. Mūsų rinktinė buvo savu aukštumoje.

2. Prieš Amiens Sport Club 3:0 (15:4, 15:9, 15:5) Ši komanda, su kuria susostojom sužaisti pakeliui į Paryžių, buvo silpnoka,

KARAS TARP SLAPTŲJŲ ŠPIONAŽO TARNYBŲ (2)

Dar studentavimo dienomis D. Volochovas dažnai lankydavosi Sovietų Informacijos Centre netoli Parc Monceau, Paryžiuje. Žinia, sovietams visai nesunku tą centrą aptarnauti turint virš 300 tarnautojų savo Paryžiaus ambasadoje. Ir šio centro vedėjas, Aleksis Striganovas susidomėjo Volochovu. Ir laikas nuo laiko jis duodavo Volochovi padaryti techniškus vertimus, už ką V. būdavo apmokamas. Bet kas čia blogo. Gi už darbą visiems moka. Ir taip apie 1960 metus Volochovas pradėjo sovietams pastoviai dirbti, kai jis pasiluosavo iš armijos ir gavo darbo LUCI b-vėję. Ir dirbdamas šioje įstaigoje, jis jau pradėjo fotografuoti slapstus dokumentus. Čia jam dar padėjo rusas Borozhniakovas. Ir taip nuo 1961 m. ligi jo arešto dienos, praėjusiais metais jis perdavė sovietams 350 nuotraukų, liečiančių "preliminarinį planą 60". Tas buvo skiriamas Prielatė atominės energijos skyrimo įmonei. Teismas nustatė, kad Volochovas yra buvęs pats aktyviausias atominės energijos šnipas Tokamak špionažo tinkle.

Volochovas buvo pavyzdingas penkerių vaikų šeimos tėvas ir visada prasmukdavo per visus saugumų tarnybų tikrinimus. Jis dirbo su Atominės Energijos Komisija ir visos durys jam būdavo atviros. Kaip mokslinio koordinacinio komiteto narys Prancūzų-Sovietų Draugijoje jis, aišku, be įtarimo, galėjo palaikyti ryšius su daugeliu Rytų kraštų ekspertų. Jis taip pat visada būdavo laukiamas svečias ir Kuršatovo Atominio Tyrinėjimo Institute, Maskvoje.

Slaptų kodų skaitytojas

Pagal nustatytas taisykles, kiekvienas agentas privalo keisti savo bosus kas dveji metai; ir taip Volochovas, per dešimtį "tarnybos metų" yra susipažinęs su ketveriais bosais: Aleksis Morozovas, Ladislav Architovas, Truchinas ir paskutinis, II-sis pasiuntinys, bėbės sekretorius plk. lt. Rylevas. Paskutinis yra buvusi "asmenybė" sovietų žvalgyboje: jis vadovavo šnipų akademijai netoli Gėčinos. Jis taip pat išdirbo metodus šnipams "infiltruoti" vakarų demokratijose.

Per ilgą tarnybos laiką, sovietai "išsilpė" Volochova ir gale tarnybos jam padėdė "darbuotis" statybos darbuose. Ir kaip paskutinio pasitarinavimo sovietai prašė Volochova surasti ką nors kurį būtų galima užverbuoti. Paskutinio pasiūlymo metu su Rylevu Volochovas pasiūlė pulkininkui, kad jis siūlųs tolimiesnei "tarnybai" slaptų šifrų skaitytoją; ir ne ką kita, bet savo švogeri, Jacques Caron. Pulkininkas susigundė: o gal Caron galės padėti skaityti prancūziškus slapstus raštus, kas žino? Ar čia suklupo Rylevas? Jis paprašė Volochovo, kad pastarasis duotų

ir rungtynėse dalyvavo visos pagrindinės ir atsarginės žaidėjos.

Ŗ. Babickas

jam rekomendaciją laišką Caronui, kuris tada dirbo Prancūzijos Ambasadoje Belgrade. Pulkininkas nuvyko į Belgradą, tačiau Caron nesusižavėjo Rylevo "medumi teptais pažadais": Caron tuč tuojau sukėlė antkojų snaudžiančius Quai d'Orsay saugumo pareigūnus. Volochovas buvo tyčiai suimtas, nes buvo tikimasi susemti visas Rylevo žuvelės vienu samčiu. Bet kažkur, kaip ir visada pasitaiko, tinkle atsirado sky-

lė, kad "Volochovas buvo suimtas". Žuvelės paspruko į gilesnius vandenius ir Prancūzijos teritorinė saugumo tarnyba turėjo pasitenkinti tik... Volochovu. O, kaip Rylevas? Šis organizatorius susipokavo savo lagaminus, prieš paprašytas išvykti.

Teisme Volochovas navičiai teisinosi, kad "jo draugai sovietikai buvo labai puikūs žmonės, dažnai su jais kalbėjė apie tikėjimą ir stengėsi juos atvesti prie Dievo". (Jš)

DARBO UNIJOS IR VALSTYBĖS ADMINISTRACIJA RIMAS DAIGŪNAS

Užsieniui sunkiai suprantama Amerikos Darbo unijų politika. Tradicinis galvojimas skatina Darbo unijas vaizduotis kovotojais dėl vis didėjančio darbininko uždarbio. Taip nėra. Darbo unijų politika, kaip skelbia spauda, paremta tikslu užtikrinti darbininkui orumą, prestižą, tinkamą vaidmenį Amerikos visuomenėje. Todėl šių dienų komunikatai apie Chryslerio bendrovės ir jo darbininkų unijos pasitarimus sustoja ant kerstinio derybų punkto -- bendrovė negalėtų praktikuoti priverstinių viršvalandžių. Viršvalandinis darbas gali būti tik tais laisvanoriškais. Darbininkas, nenoris dirbti ilgiau aštuonių valandų, negali būti priverstas pasilikti dirbti.

Atrodo, tai finansinė darbininko skriauda. Darbo valanda, kuri virš 40 valandų per savaitę, mokama pusantro karto brangiau. Sekmadienio valandos mokamos dvigubai. Bet unijos čia įžiūri priverstinumo momentą, vergavimą dėl pinigų, žmogaus orumo (dignity) pažeidimą. Aišku, kaip ir anksčiau, unijos laimės tą kovą dėl darbininko orumo. Atlikti tai produkcijai, kuri dabar gaminama viršvalandžiais kompanijos turės samdyti papildomų darbininkų. Tai padės mažinti bedarbių gretas. Tai padės praplėsti darbininkų kadrus ir teisingiau paskirstyti darbo pajamas platesnėje dirbančiųjų masėje.

Darbo dienos proga (rugsėjo 3 d.) pasigirdo daug Darbo unijų vadų pareiškimų, kurie skambėjo gana kritiškai esamos administracijos adresu. Ar Nixono administracija kreips į tai dėmesį? Ar ieškos toje srityje susipratimo ir sandaros? Rinkiminiai metai dar toli, o Darbo unijų vadų pareiškimai gana šurkštūs, pilni sarkazmo ir kritikos.

Su prezidentu kadaise radęs modus vivendi AFL-CIO prezidentas G. Meany užėmė labai kovotojišką poziciją. Jis pasakė, kad Amerikos gyvenime pasireiškė aštuonis nuosmūkis, išskyrus... bankų ir korporacijų pelnus. Plieno darbininkų unijos prezidentas I. W. Abel, aktyvus Demokratų kovencijos opozicioninkas prieš McGoverną, pareiškė, kad Amerika žengė atgal dėl socialinės

nės ir ekonominės Nixono politikos. Tai pagimdė infliaciją ir korporacijų pelnus bei padidino šuolį į aukštį. Ir Automobilų darbo unijos galva L. Woodcock suskubo pridėti nusiskundimą sunkiais laikais, didžiųjų korporacijų gerbūviu, kurio net iki šiol nebūta... 1972 metais korporacijų pelnai pasiekė 36% investicijų, darbininkų ir tarnautojų atlyginimai tepakilo 1,6%!

Tuo tarpu New Yorke pasirodė Darbo sekretorius P. J. Brennan. Jis, kalbėdamas Nixono administracijos titulu, pareiškė optimistiškų minčių, operavo šviesiomis prognozėmis, drąsino pasitikėti administracijos iniciatyva.

"Mes dar turime problemų, kurios stovi prieš mus krašto ekonomijoje", pareiškė Brennan, "todėl mes turime spręsti tas problemas kartu, o atsisukę atgal, galime matyti, kad turime ir tikrų laimėjimų..."

Jis nurodė, kad per metus įsteigta 3 milijonai naujų darbų. Tokia naujų darbų gausybė darbės problemą padarė nereikšminga. Dabar Amerikoje netrūksta darbo.

Darbo galimybėmis ir darbininkų pasiūla rūpinasi ir Darbo unijos. Viršvalandžių problemos sprendimas talkins dar didesniems dirbančiųjų būriams įžengti į pramonės sritį. Prieš dešimtį metų buvo itin sunki fabrių automatizacijos problema, nes šimtai tūkstančių dirbančiųjų turėjo netekti darbų, užleisti vietą automatai. Automatizacija pasiekė savo viršūnę ir vėl iškilo dirbančiojo, žmogaus, problema. Žmogus nori grįžti į automatizuotus gamybinius blokus užtikrinti, pilnavertiškai, oriai.

Per devyniasdešimtį metų Darbo unijos, savo darbo metodais, siekiais, laimėjimais, visiškai sutriuškino marksistinę teoriją, paremtą vis tariaimai didėjančiu konfliktu tarp darbdavio ir darbėmio. Demokratijoje viskas nuėjo kitaip, Markso neįsivaizduotais, nepramatytais keliais.

• Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų -- investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• INŽ. BRONIUS NAINYS, naujasis Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas, lankydamsis Clevelande praeitą šeštadienį, ryšium su pareigų perėmimu iš senosios PLB valdybos, aplankė Dirvos redakciją ir į svečių knygą įrašė šiuos linkėjimus:

"Nuoširdžiausi sveikinimai ir linkėjimai Dirvai. Purenkite sėkmingai lietuviškus dirvonus, kad jie šioje žemėje niekada niekada neužželtų. Tikiu, kad Lietuvių Bendruomenė ras nuoširdžių užuovėją jūsų puslapiuose ir bendromis jėgomis galėsime geriausiai patarnauti lietuvių tautai ir jos laisvei".

V. PUTVIO MINĖJIMAS

Rugsėjo 23 d. Šv. Jurgio parap. salėje Clevelando Kar. A. Juozapavičiaus šaulių kuopa ruošia Vlado Putvio 100 metų gimimo sukakties minėjimą. Paskaitą skaitys iš Detroito LSSST cv vykd. vicepirmininkas inž. Šukys. Šauliai nuoširdžiai kviečia Clevelando visuomenę atsilankyti į Lietuvos Šaulių Sąjungos įkūrėjo V. Putvio minėjimą. Pradžia II val. 30 min.

NAUJI SKAUTININKAI CLEVELANDE

Tautos Šventės proga, LSS pirmia pakėlė šiuos clevelandiečius į skautininko laipsnį: Liudą Brizgienę.

I paskautininko laipsnį: Eglę Giedraitytę, Aldoną Miškinienę ir Ramūną Švarčą.

• JONAS GARLA, Dirvos foto bendradarbis, su žmona ir dukra atostogavo Floridoje, kur rado daug įsikūrusių clevelandiečių.

• JAMES M. CARNEY, demokratų kandidatas į Clevelando merus tautinėms grupėms išsiuntinėjo kvietimus į specialią etninių grupių konferenciją šį trečiadienį, rugsėjo 19 d. 7:30 vv Hollenden House, East Ballroom. Jis sakosi tikintis, kad etninės grupės vaidina didelį vaidmenį Clevelando miesto gyvenime, tad noris išgirsti jų sugestijas ir patarimus.

• Perkant ar parduodant namus, prašomė kreiptis pas Čipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

Dalia Bielkevičiūtė ir Mindaugas Pautieniai.

NAUJA LIETUVIŠKA ŠEIMA

Didelis džiaugsmas tėvams, nemažas ir lietuviams sulaukus naujos lietuviškos šeimos. Rugsėjo 18 d. Brocktono Šv. Kazimiero liet. parap. bažnyčioje iškilmingam maršui vargonais muz. J. Gaideliui palydint, prisipildė bažnyčia svečiais. Įžengia penktos Dalios palydovės nešinos Lietuvos darželiuose, pievose, laukuose augančių rūtų, jurginų, ramunų ir auksinių kviečių varpų puokštės -- prasminga ir gražu, tai meilė Lietuvai, jos gamtai. Pirmoji Rymantė Bielkevičiūtė -- Janulaitienė, Suzanne Graves, Danguolė Ra-

dytė, Beatricė Vaičiūtė, Ramutė Plonytė -- Bacon. Pabroliai: Algis Pautienis, Wayne Myers, Giedrius Lazdinis, Vytenis Gatautis ir Jonas Bielkevičius. Mažieji gėlių ir žiedų nešėjai Dalytės krikšto dukra Aidutė Janulaitytė ir krikšto sūnus Adomas Greinis. Kun. Vaclovas Martinkus palaimino Dalios Bielkevičiūtės ir Mindaugo Pautienio moterystės ryšius. Jungtuvės įvyko šv. Mišių metu. Jų metų išpūdingai giedojo solistė Daila Mongirdaitė-Richardson, vargonais palydėjo muz. J. Gaidelis.

Klebonas Petras Šakalys ir kleb. kun. Vaclovas Martinkus nuoširdžiai pasveikino jaunosius palinkėdami ištvermės šeimyniniame gyvenime, likti ištikimais savo tikėjimui ir kenčiančiai Tėvynei Lietuvai.

Vestuvinė puota tėvelių Emilijos ir Romualdo Bielkevičių su Onos ir dr. Kazimiero Pautienų rūpesčiu įvyko puošnioje Chateau de Ville svetainėje, Randolph, Mass., kurioje dalyvavo apie 200 jaunųjų bei tėvų giminių bei artimųjų iš Kanados ir JAV.

Vaišės pradėjo jaunosios tėvelis R. Bielkevičius. Maldą sukalbėjo kun. V. Martinkus, Bielkevičių svarbesniųjų šeimos įvykių nuoširdus palydovas. Sugiedojus ilgiausių metų šampanu vaišės pradėtos. Vestuvinei puotai vadovavo dr. Šarūnas Lazdinis visų svečių vardu išreikšdamas jauniesiems linkėjimus.

Ta proga buvo gauta iš Lietuvos ir kitų artimųjų sveikinimo telegramos su gražiausiais jaunajai lietuviškajai šeimai linkėjimais.

Dalia Bielkevičiūtė baigusi universitete pedagoginius mokslus.

Mindaugas bebaigiąs odontologiją bus dantų gydytojas.

Abu jaunieji susipratusių lietuvių vaikai, patys dalyvavę jaunimo organizacijose ir jose dirba.

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

ANTANAS GRINIUS

PAŠVENTINIMO IŠKILMĖS

Rugsėjo 8 d. Detroito lietuviams buvo netikėtinė, bet ir labai iškilminga. Tą dieną buvo pašventinta Naujoji Dievo Apvaizdos bažnyčia ir Kultūrinis Centras. Į šventinimo iškilmes lietuviai nuo pat ankstyvo ryto visais keliais traukė -- važiuojo lyg į kokius Lietuvoje švenčiamus atlydus. Atvažiuavę statėsi automobilius smėlyje ar iki kelių aukštumo išaugusioje žolėje. Vieta priminė kurį nors Lietuvos bažnytkaimį ir jautė mės išsprukę iš miesto triukšmo ir suodžių. Gamtos grožis čia dar nepakeistas. Apie naujus pastatus auga medžiai, krūmai ir didelė žolė. Jie auga kaip patinka ir kol kas niekieno netrukdomi.

Kiekvieną atvažiuojantį pasitiko ir automobiliu pasistatyti vietą nurodė Baltijos Tunto skautai vadovaujami tuntininko Leopoldo Heiningo.

Šventinimą 10 val. pradėjo ir jį atliko kardinalas Detroito arkivyskupas John Dearden. Kuris su vyskupais Vincentu Brizgiu ir Antanu Deksniu parapijų klebonais ir kitais kunigais naujosios pastatus pašventino. Taip pat su jais kartu žygiavo ir parapijos ir statybos pareigūnai.

Iškilmingas celebruotas šventas mišias atnaušavo vysk. Vincentas Brizgys, vysk. Antanas Deksnys, kleb. Mykolas Kundratas, kleb. Vladas Stanevičius ir daug kunigų. Evangeliją mišių metu paskaitė šv. Petro parapijos kleb. Viktoras Kriščiunevičius.

Pamokslą pasakė vysk. Vincentas Brizgys. Žmonės, Pranai Zarankai vadovaujant giedojo. Nepaprastą išpūdį visiems sudarė nauji vargonai ir didų orkestras, kuris įeinančius dvasiškai įbažnyčią sutiko ir laikė pa-

Puotos metu skambėjo lietuviškos dainos, lydėjo gražios lietuvių vestuvinės apeigos, tačiau liko nepakartas piršlys (jaunosios brolis) Jonas Bielkevičius, kuris papuoštas gauta iš Lietuvos puošnia juosta su įrašu "Melagiui Piršliui" buvo šaunus ir nuoširdžiai vaišingas.

Svečiai džiaugėsi p.p. Bielkevičių vaišingumu, skaniais valgiais, imantriais gėrimais, gražiu patarnavimu, puošniomis vaišių salėmis ir iš visos JAV ir Kanados sukitais pažįstamais bei draugais.

Dalia ir Mindaugas Pautieniai apsigyveno Clevelande, kol po metų Mindaugas bus apdovanojamas daktaro diplomu. Dalia gavo mokytojos darbą. Po metų lauksime su grįžtančių į Brocktoną, Dalės ir lietuviškąją mokyklą, o Mindaugo Brocktono ir apylinkių lietuvių kaip -- dantų gydytojo.

Šiai lietuviškai jaunai šeimai gražių ir laimingų gyvenimo metų!

E. Ribokienė

kilėjimo taip trinkelėjo kad kai kurie net išsigando.

Taip pat mišių metu girdėjome ir smulką griežiant. Mišioms pasibaigus buvo sugiedotas Lietuvos Himnas. Organizacijos mišiose dalyvavo su šiomis vėlivomis: Amerikos, Lietuvos, LKK Savanorių, Stasio Butkaus šaulių kuopos, Jūrų šaulių "Švyturio" kuopos, ateitininkų, Gabilijos skaučių tunto, Baltijos skautų tunto ir ateitininkų.

Po mišių kultūrinio centro salėje visiems dalyviams buvo duodami įvairių patiekalų veltui pietūs. Pamaldose ir pietuose dalyvavo apie 600 žmonių.

Vakare 7 val. toje pačioje kultūrinio centro salėje įvyko banketas. Deja, jame nedalyvavau ir nieko apie jį negaliu pasakyti. Pas mus, dažniausiai, spauda ir korespondentai reikalingi tik rengėjų parengimus reklamuoti, o vėlav ir spauda ir korespondentai lieka pamiršti ir jau nereikalingi.

Ant rytojaus toje pačioje vietoje buvo atšvęsta ir Tautos šventė. 10:30 šv. Mišias su kitais kunigais atnaušavo ir labai jautrų ir patriotinį pamokslą pasakė vysk. Antanas Deksnys. Giedojimui vadovavo Pranas Zaranka, vargonais grojo Mykolaitienė. Organizacijos pamaldose dalyvavo su vėliavomis, kurias tvarkė LSSST c.v. pirmininkas Vincas Tamošiūnas.

12:30 val. kultūrinio centro salėje įvyko pamėnėjimas -- akademija, kurią pravedė LB apylinkės valdybos pirmininkas Jonas Urbonas. Pagrindinę kalbą pasakė PLB pirmininkas Bronius Nainys. Prezidiumą sudarė: B. Nainys, vyskupas A. Deksnys, kun. M. Kundrotas ir V. Tamošiūnas.

KNYGOS PRISTATYMAS

Spalio 6 d. 7 v.v. Lietuvių Namuose Stasio Butkaus šaulių kuopos kultūrinė sekcija ruošia dr. istoriko Kosto Jurgėlos knygos apie 1862-1864 metais Lietuvoje įvykusį sukilimą pristatymą. Tenka pasakyti, kad dr. Kostas Jurgėla, LSSST

Boston

* LIETUVIŲ DIENA įvyks rugsėjo mėn. 23 d. Maironio Parke Worcester. Ruošia LB Bostono Apygardos Valdyba drauge su Bostono, Brocktono ir Worcesterio apylinkių valdyboms.

* TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS įvyks Bostono Lietuvių Piliečių Klubo Auditorijoje rugsėjo 31 d. 3 v. p.p.

Kalbės gen. Lietuvos konsulas Anicetas Simutis iš New Yorko. Koncertinę dalį programos išpildys solistė Daiva Mongirdaitė, akompanuojant komp. Jeronimui Kačinskui. Po programos kavutė ir pasilinksminimas.

prašomas, rašo istorinį anglų kalba veikalą "Rusifikacija ir lietuvių rezistencija".

Po knygos pristatymo Stasio Butkaus sesės šaukė visus vaišins kava ir skanumynais. Taip pat bus galima išsigyti ir viršminimą knygą su autoriaus parašu.

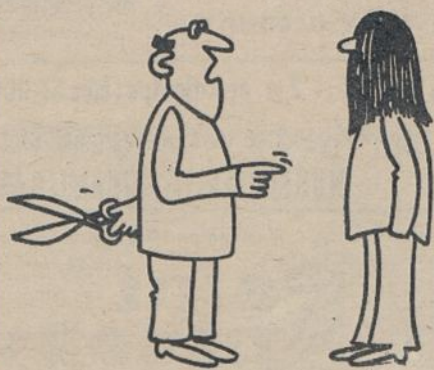
• LB TARYBOS suvažiavimas įvyksta spalio 8-9 dienomis Detroito, o lietuvių studentų sėgos suvažiavimas lapkričio 22-25 d. irgi Detroito.

• A.A. ANTANAS VAŠKELIS mirė rugsėjo 4 d. sulaukęs 61 metų. Mirė nesirgęs. Miegant sustojo plakusi širdis ir jis užmigo amžinu miegu. Antanas Vaškelis buvo miškininkas ir mokytojas. Ilgą laiką mokytojavo "Aušros" liuanistinėje mokykloje. Priklausė St. Butkaus šaulių kuopai ir kitoms lietuvių organizacijoms. Buvo pašarvotas Steponausko laidotuvių namuose ir ten rugsėjo 6 d. buvo suruoštas su juo atsisveikinimas. Rugsėjo 7 d. buvo iš šv. Antano bažnyčios virš 20 automobilių vilkstinės nulydėtas į Holy Sepulchre kapines amžinam poilsiui. Kapinėse sukalbėjus kun. K. Simaičiui laidojimo maldas ir žmonai Angelei, dukterims Vitalijai, Gražinai ir pusbroliui Vladui užbėrus ant jo karsto iš Lietuvos atvežtos žemės, buvo atsisveikinta su a.a. Antanu Vaškeliu.

Pietūs laidotuvių dalyviams buvo parengti Lietuvių Namuose.

Jų pačių akimis...

BURŽUAZĖJANTIS KOMJAUNUOLIS ARBA GENERACIJŲ SPRAGA SOVIETIJOJE

— Sūnau, aš tau parodžiau vieną slurprą
Algirdas RADVILAVIČIUS

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAI DOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖŠINAMA IR YRA DIDELĖ AUKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandose suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

"LITAS" EINA TALKON LIETUVYBEI IŠLAIKYTI

PLB VI-jo Seimo dieniai į Washingtoną buvo avykęs Lito bendrovės dir. V. Vebeliūnas, pasiklausyti Seime diskusijų bei susitikti su savo pažįstamais iš plačiojo pasaulio. Naudodamasis proga turėjau su juo ilgesnį pasikalbėjimą, liečiantį Tėvų Pranciškonų išleistus "paskolų lakštus" ir kokią vaidmenį šiame reikale turi pasiėmęs Litas.

-- Dirvoje rugpiūčio 8 d. tilpusiame pasikalbėjimo nieko neminėjote apie Tėvų Pranciškonų norimus išleisti bonus. Kuriam tikslui tie bonai privalo tarnauti?

-- Tikslas yra labai aiškus: lietuviškos išlaikymas plačioje New Yor-

ko apylinkėje. Ši tikslą Tėvai Pranciškonai Brooklyne, kaip kad Tėvai Jezuitai Chicagoje mėgins pasiekti pritraukdami lietuvišką atžalyną į New Yorko Lietuvių Kultūros Židinį.

-- Kaip toli yra jau pasistūmėta Židinio iškūrimo linkme?

-- Labai daug. Kultūros Židinio pastatas yra ruošiamas užbaigimui ir tik trūksta šiek tiek pinigų. Jis yra labai patogioje susisiekimo vietoje. Ir nors užbaigimo darbų diena sparčiai artėja, bet Tėvams Pranciškonams dar trūksta apie 100,000 dolerių, kuriuos mes norim "ubagauti" iš visuomenės. Beveik visą su Lito parama šį darbą sekmingai užbaigti.

Svarbus pranešimas skautams akademikams

Lietuvių Skautų Sąjungos Tarybos pirmia praneša, kad š.m. rugpiūčio 24 d. posėdyje Beaumont stovyklavietėje, vykdydama LSS Garbės Teismo nutarimą, nutarė priimti išvadas:

a) kad nė Suvažiavimo Prezidiumo, nė Suvažiavimo komisijų, nė atskirų suvažiavimo pareigūnų veiksmuose nerasta nė blogos valios, nė tyčia padarytų klaidų;

b) kad LSS Suvažiavimas bei jo sueigos yra teisėti;

c) kad Suvažiavimo išrinktieji vadovai ir vadovės yra teisėti.

Buvusiam ASS vad. pirm. vs L. Griniui nesu-

tikus su tokiu nutarimu ir rugs. 4 d. paskelbus naujus ASS rinkimus, LSS Tarybos pirmia rugsėjo 13 d. nutarė paskelbti, kad

1. Skelbiami (š.m. rugsėjo 4 d.) Akademinių Skautų Sąjungos vadovybės rinkimai yra neteisėti ir

2. tie rinkimai negali būti vykdomi Lietuvių Skautų Sąjungoje.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

VIENINTĖS LIETUVIS KAILININKAS

NORMANAS BURŠTEINAS

185 North Wabash Avenue

2nd Floor

Chicago, Ill. 60601

Tel. 263-5826 (įstaigos) ir

677-8489 (buto).

PASITEIRAUKITE PAS MŪS JEI
GALVOJATE PIRKTI NAMĄ!

- Low Rates
- Minimum Expenses
- We pay 3 1/4 % on escrow accounts

6%- 2 yr. certificates (Min. \$5,000)
5 3/4 %- 1-yr. certificates (Min. \$1,000)
NUOŠIMČIAI IŠMOKAMI KAS MĖNESĮ

Member F.S.I.C., Washington, D.C. Equal Opportunity Lender

Saint Anthony Savings

1447 S. 49th Court • Cicero, Illinois, 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

-- Kodėl Tėvai Pranciškonai nesikreipė į vietines skolinimo įstaigas, šią sumą, gan nedidelę, patys pasiskolinti?

-- Žinoma, tokią sumą Pranciškonai būtų galėję gauti skolinimo institucijose. Bet būtų tekę sumokėti labai jau aukštą palūkaną. (Šiuo metu JAV vyriausybė, tramdydama infliaciją, leido kelti procentus už paskolas beveik ligi begalybės!!!) Ir, mes bendrai pasitarę, nutarėme išleisti "Paskolų lakštus" ar Mortgage Bonds, 100,000 dol. bendrai sumai ir kiekvieno tokio paskolos lakšto minimalinė vertė yra nustatyta 1,000 dol. Tuo būdu, mes patys, t.y. Tėvai Pranciškonai ir Litas, kuris užtikrina šios paskolos grąžinimą ir palūkanų laikui mokėjimą, finansuojame baigminę Židinio statybą. Ši kartą ne tik kad neprasome iš visuomenės aukų, bet siūlome investuoti savo sutaupas perkant šiuos bonus (paskolų lakštus) už kuriuos mokėsime 9% palūkanų, pasižadėdami jas išmokėti kas trys mėnesiai ar kas metų ketvirtis. Paskolos lakštas bus išperkamas po penkių metų. Kiekvienam taupytojui čia yra puiki proga gerai investuoti savo sutaupus ir uždirbti.

-- Kaip toli yra pažengusi Židinio statyba?

-- Jeigu viskas gerai seksis tad jau šiais metais bus galima perkelti visą Tėvų Pranciškonų būstinę į naująsias patalpas. Tai dalinai priklauso ir nuo to kaip greitai pavyks parduoti nereikalingas patalpas senoje vietoje. Čia galime pasidžiaugti, kad Litui pavyko išnuomoti daiktų senųjų Pranciškonų pastatų New Yorko miesto valdybai, jaunimo organizacijoms už 10,000 dol. metinės nuomos. Mes tikimės, kad ir visi kiti pastatai bus labai greitai parduoti, bet mums dar vis tiek truks 100,000 dolerių visiems statybos darbams užbaigti. Todėl mes ir kviečiame visą plačiąją lietuvių visuomenę įsijungti į nieku nerizikuojamą talką ir kuo greičiausiai, kad New Yorko Lietuvių Židinyje galėtų būti atiduotas jaunimui.

-- Koks yra buvęs visuomenės atsiliepimas į mudvių pirmąjį pasikalbėjimą tilpusį Dirvoje?

-- Labai puikus. Litas gavo eilę pasiteiravimų iš įvairių vietų apie taupymo sąlygas ir galimybes Lite. Net keli taupytojai jau perkėlė savo centus iš amerikinių bankų į mūsų. Reikia neužmiršti, kad mes mokame 8% palūkanų! Ar rasit tokią banką kuris galėtų mokėti tokias aukštas palūkanas? Ir tik Litas tai gali.

Jeigu šiuo pasikalbėjimu susidomėjimas bus toks didelis koks yra buvęs pirmą kartą, tad Dirva tikrai daug pasidarys susitprindama lietuviškos šaknis plačioje New Yorko apylinkėje.

Visi kurie domisi paskolų lakštų pirkimu gali rašyti tiesiog: Franciscan Fathers, 361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207; arba Litas In-

7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BŪTĖNAS

• NAMUOSE varčiau užrašus, parsivežtus iš Pensilvanijos. Tarp kitko ten buvo mano pasižymėta ir keletas liūdnų detalių. Kai praėjusių metų pavasarį lankėm tas pačias apylinkes, Shennadoah mieste radom veikiančius lituanistinius kursus suaugusiems, kuriuos ten lankė 50-60 III ir IV kartos JAV gimusių lietuvių. Taip pat Tamaquos angliakasių miestelyje buvo parapijinė mokykla, kurios visos klasės puošėsi lietuviškomis trispalvėmis. Šiais metais abiejų šių institucijų ten jau nebebuvo. Shennadoah mieste veikė lituanistiniai kursai suaugusiems sustoję dėl mokytojų stokos, o Tamaquos mokykla buvo uždaryta dėl kitų priežasčių. Praeitą vasarą bei rudenį tiek spaudoje, tiek ir asmeniškai kreipėmės į LB vadus bei Švietimo Tarybos vadovą, kad jie atkreiptų dėmesį į senąją Pensilvanijos Lietuvą, kad ten pasiūlytų vadovėlių, pasitairautų, ko jiems trūksta. Šiomet, po apsilankymo ten, paaiškėjo, kad mūsų prašymą jokio dėmesio nebuvo atkreipta. Švietimo Taryba ramiai sau leidžia miri lituanistiniam švietimui senuosiuose Pensilvanijos angliakasių miesteliuose. Ypač gaila lit. kursų Shennadoah mieste, kurių vietos vyrai labai pasigenda. Viliamės tuo, kad atsiranda pavienių entuziastų, kurie neužmiršta gerųjų Penn-

vesting Co., Inc., 86-01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418; arba skambinti (collect) telefonu: (212) 441-6799.

Br. Aušrotas

"Miško broliai" patruliuoja slautų jubiliejinėje stovykloje: komendantas J. Šalčiūnas ir A. Vaitkevičius.

Eug. Butėno nuotrauka

silvanijos lietuvių. Jų tarpe rugpiūčio 12 d. buvo "Lituanus" administratorius J. Kučėnas. Jis nuvyko į tenyškę Lietuvį dieną, kurioi susirinko apie 15,000 žmonių, ir kiekvienas įvažiuojantis automobilis J. Kučėno pastangomis gavo anglišką informaciją apie "Lituanus" žurnalą. Dabar jau ryškėja ir to žygio vaisiai: iš įvairių Pensilvanijos miestelių ateina naujos "Lituanus" prenumeratos. Šviesių lietuvių ten yra, tik nereiškia jų pamiršti. Todėl įspūdingi buvo ir naujojo PLB cv pirm. inž. Br. Nainio žodžiai, kad LB nepamirš ir tų, kurie jau gal ir nebekaiba lietuviškai, bet dvasiniai jaučiasi esą tikri lietuviai. Dar kartą prašau, kad apie tuos lietuvių pagalvotų iš Švietimo Tarybos vadovai bei nariai.

* CHICAGOS lietuviai apie Washingtoną vykusį PLB seimą buvo greitai ir taikliai informuojami "Margučio" radio bangomis, kuris įgyja vis didesnę populiarumą. Į seimą nuvykus "Margučio" vadovui P. Petručiui, jis iš vietos perduodavo telefoninius pranešimus apie seimo eigą, taip pat seimo metu užrašė eilę svarbesniųjų kalbų bei bendrųjų posėdžių detalių, kurias dabar kas vakarą transliuoja per radiją. Taip pat "Margučio", kaip ir Lietuvių Radio forumą, nuolatos telegramomis ar gyvais telefoniniais pranešimais informuoja mūsų krepšininkai iš Europos. Įspūdingiausios akimirkos būna tada, kai Vyt. Grybauskas, J. Šolūnas, J. Janušaičio ar kitų telefoniniai pranešimai įjungiami į radio tinklą lietuviškųjų valandėlių metu. Taip, kad dėka modernių komunikacijos priemonių, radijas, kai kuriais atvejais darosi įdomesnis už spaudą.

• MININT Vilniaus miesto paskelbimo Lietuvos sostine 650 m. sukaktį, šalia rengiamo įvairių organizacijų pagrindinio minėjimo - akademijos, specialio spektaklio, pavadinto "Vilniaus pašvaistė" rengia "Margučio" vadovybė spalio 14 d. Jaunimo centro didžiojoje salėje. Šiame meniniame spektaklyje bus atstovaujama dainos, žodis, judesys ir šviesos. Tai bus dėmesio vertas meninis įvadas į pagrindinę akademiją, kuri įvyks po dviejų savaitių. Vilnius yra toks svarbus objektas lietuviams, kad kiekvienas rimtas meninis spektaklis ar akademija jo vardą ir amžinąjį sostinės lietuviškumą tik kels. Tokį uždavinį, tikime, atliks ir "Vilniaus pašvaistės" spektaklis.

• IŠ NEOFICIALIŲ šaltinių teko nugirsti, kad Chicago's Lithuanian Opera naujam sezonui ruoš "Pikų damą" ir pastatymo vadovas bei dirigentas bus muz. Vytautas Marijošius. Muz. Fausto Strollos vadovaujamas Chicago's Vyčių choras naują sezoną pradėjo su 28 choralais ir ruošiasi lapkričio 17 d. koncertui, pavadintam "Laisvės Lietuvai". Tame koncerte repertuaras bus grynai patriotinis. Chicago's Vyčių chore dainuoja nemažas būrys šiame krašte gimusių lietuvių. To paties muz. F. Strollos vedamas Jaunimo choras pirmąją naujojo sezono repeticiją pradėjo susirinkus 80 jaunųjų choristų. Jie ruošia dalį programos pagrindiniam Vilniaus sukakties minėjimui - akademijai. Šis jaunas bei veržlus choras suorganizuotas ir globojamas Jaunimo centro vadovybės. "Dainavos" ansamblio su chormiesteriais A. Simonaityte ir Alv. Vasaičiu naująjį darbo sezoną pradėjo rugsėjo pirmosiomis dienomis ir kartu su "Tėviškės" parapijos choru ruošiasi komp. VI. Jakubėno kūrinių koncertui. Kai chorai taip entuziastingai dirba, keista, kad oficialiai dar vis nieko nekalbama apie būsimąją Dainų šventę, nors ateinančiais metais švenčiame 50 m. sukaktį nuo pirmosios Dainų šventės, įvykusios Kaune, nepriklausomoje Lietuvoje.

TALKON! TALKON! "9% UŽ LIETUVIŠKUMĄ"

New Yorko Kultūros Židiniui užbaigti, Tėvai Pranciškonai išleido PASKOLOS LAKŠTUS arba "MORTGAGE BONDS" MOKANČIUS 9% PALŪKANŲ. Procentai išmokama kas metų ketvirtis. Visi lietuviai gali investuoti po \$1,000 -- ar daugiau. "Bonds" bus atperkami po penkerių metų. Reikalui esant, pinigų galima atsiimti po trijų metų.

Paskolos garantuotos Tėvų Pranciškonų Vienuolijos ir Lito Bendrovės.

Prašom pasinaudoti sekančia forma šių "BONDS" užsiprenumeravimui.

GERB. TĖVAI PRANCIŠKONAI

Čia siunčiu čekį sumoje \$,00.00, už kuriuos prašau atsiųsti Jūsų virš minėtas Bonds. Aš suprantu, kad už šiuos bonds bus mokama 9% metinio dividendo sekančiais: 8% metinio dividendo bus išmokama kas metų ketvirtis ir 5% ekstra dividendas bus pridėtas atperkant šiuos bonds po 5-ųjų metų.

Aš turiu teisę šiuos bonds iškeisti po trijų metų, bet tada metinis dividendas bus tik 8%.

Šiuos bonds prašau užregistruoti sekančiais:

Mano vardu _____

Mano vardu lygiateisiai su _____

Skandiu vardu _____
paskiriant mane kaip legalų globėją.

Pavardė ir vardas _____

Adresas _____

Social Security numeris _____

Parašas _____

Prašom siųsti:

Franciscan Fathers c/o Litas Investing Co.
86-01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418
Tel. num. 212-441-6799